

Erstatningsnævnet Årsberetning 2012

**Erstatningsnævnet
Civilstyrelsen, Adelgade 13, 1304 København K
Telefon 33 92 33 34 Telefax 39 20 45 05
erstatningsnaevnet@erstatningsnaevnet.dk
www.erstatningsnaevnet.dk**

1	Indledning	4
2	Lovgrundlaget og nævnets sammensætning	5
3	Sekretariatet og sekretariatets arbejde	5
4	Talmæssige oplysninger vedrørende 2012	6
5	Opfyldelse af nævnets og sekretariatets mål for 2012	8
6	Hvad betaler nævnet erstatning for?.....	8
7	Konkrete afgørelser fra nævnet	9
7.1	Indledning	9
7.2	Offererstatningslovens § 1 – lovens område	9
7.2.1	Nævnets stillingtagen til, om skaden skyldes en overtrædelse af straffeloven	9
7.2.2	Særligt om plejepersonales mv. tilskadekomst i arbejdstiden.....	12
7.2.3	Direkte og indirekte skadelidte.....	15
7.2.4	Årsagssammenhæng og påregnelighed	15
7.2.5	Straffelovsovertrædelser begået i udlandet.....	16
7.2.6	Lovlig privat anholdelse og forhindring af strafbare handlinger	17
7.2.7	Tingsskade og formueskade	18
7.3	Offererstatningslovens § 6 a	19
7.3.1	Nedsættelse på grund af egen skyld eller accept af risiko	19
7.3.2	Den almindelige erstatningsretlige tabsbegrænsningspligt	20
7.4	Offererstatningslovens § 7	21
7.5	Offererstatningslovens § 10.....	21
7.5.1	For sen eller manglende politianmeldelse	21
7.5.2	Medvirken til politiets opklaring af sagen.....	22
7.5.3	Krav ikke gjort gældende i retten under straffesagen.....	23
7.6	Offererstatningslovens § 11 a	24
7.7	Offererstatningslovens § 13 – 2 års-fristen.....	24
7.8	Offererstatningslovens § 14, stk. 1, - sagens oplysning for nævnet.....	26
7.9	Offererstatningslovens § 17	26
7.10	Offererstatningslovens § 18.....	27
7.11	Erstatningsansvarslovens § 1	28
7.11.1	Helbredelsesudgifter	28
7.11.2	”Andet tab”	28
7.12	Erstatningsansvarslovens § 2	29
7.12.1	Erstatning for tabt arbejdsfortjeneste	29
7.13	Erstatningsansvarslovens § 3	29
7.13.1	Godtgørelse for svie og smerte	29
7.14	Erstatningsansvarslovens § 4	30
7.15	Erstatningsansvarslovens § 5	31
7.15.1	Erstatning for erhvervsevnetab – varig nedsættelse af skadelidtes evne til at skaffe sig indtægt ved arbejde	31
7.16	Erstatningsansvarslovens §§ 6-7 – fastsættelse af erhvervsevnetaberstatning ...	32

7.16.1	Fastsættelse af årsløn.....	32
7.17	Erstatningsansvarslovens §§ 12-14 – erstatning for begravelsesudgifter og erstatning for tab af forsøger.....	33
7.18	Erstatningsansvarslovens § 14 a - overgangsbeløb.....	35
7.19	Erstatningsansvarslovens § 16 – renter.....	35
7.20	Erstatningsansvarslovens § 18.....	36
7.21	Erstatningsansvarslovens § 26 – tortgodtgørelse og krænkelsesgodtgørelse	37
7.21.1	Frihedsberøvelse.....	37
7.21.2	Forbrydelser mod kønssædeligheden mv.....	38
7.21.3	Erstatningsansvarslovens § 26, stk. 3, - krænkelsesgodtgørelse	42
7.22	Erstatningsansvarslovens § 26 a – godtgørelse til efterladte.....	44
7.23	Forældelse	46
7.23.1	Særligt om forældelse i sager om seksuelle overgreb mod børn og unge mennesker	46
Bilag 2	- Oversigt over tilkendte erstatninger mv. i 2012-2010 fordelt på erstatningsposter ..	49
Bilag 3	- Oplysninger om tilkendelser og afslag i 2012	51
Bilag 4	- Oplysninger om afslagsgrunde i 2012.....	52

1 INDLEDNING

Efter Erstatningsnævnets forretningsorden skal nævnet hvert år inden den 1. juli afgive en beretning til justitsministeren om nævnets virksomhed i det foregående år. Beretningen skal offentliggøres.

Denne beretning foreligger hermed for året 2012. Beretningen redegør for nævnets sammensætning samt nævnets og sekretariatets arbejde i løbet af beretningsåret. Beretningen indeholder desuden resumé af en række konkrete afgørelser fra nævnet til belysning af nævnets praksis ved administrationen af lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser – i det følgende offererstatningsloven.

Det er Erstatningsnævnets håb, at beretningen kan medvirke til at udbrede kendskabet til offererstatningsloven, og til hvordan den administreres.

På www.erstatningsnaevnet.dk er denne årsberetning, ligesom årsberetningerne for 1999-2011, tilgængelig. På hjemmesiden findes i øvrigt en del andet materiale om nævnet.

København, den 14-05-2013

M. Lerche
Nævnsformand

2 LOVGRUNDLAGET OG NÆVNETS SAMMENSÆTNING

Erstatningsnævnet blev etableret i 1976. Nævnet træffer afgørelser vedrørende ansøgninger om erstatning i henhold til offererstatningsloven, lovbekendtgørelse nr. 688 af 28-06-2004 med senere ændringer.

Nævnet består af tre medlemmer og har indtil 30-06-2012 haft følgende sammensætning:

- ❖ Landsdommer Michael Lerche (formand)
- ❖ Ankechef i Ankestyrelsen Anette Hummelshøj (efter indstilling fra Social- og Integrationsministeriet) og
- ❖ Advokat Claus Hanghøj (efter indstilling fra Advokatsamfundet).

Fra 01-07-2012, hvor ankechef Anette Hummelshøj ophørte som medlem af nævnet, blev ankechef Merete Pantmann (efter indstilling fra Social- og Integrationsministeriet) beskikket for en 4-årig periode.

Som stedfortræder for formanden har landsdommer Otto Hedegaard Madsen været udpeget. Ankechef Lisbeth Jensen har været udpeget som stedfortræder for henholdsvis ankechef Anette Hummelshøj og ankechef Merete Pantmann, og advokat Mads Krarup har været udpeget som stedfortræder for advokat Claus Hanghøj.

Nævnet har i 2012 afholdt 11 møder, hvorunder der er behandlet omkring 280 sager. Nævnets medlemmer har herudover modtaget ca. 975 sager i cirkulation, jf. afsnit 3 nedenfor.

3 SEKRETARIATET OG SEKRETARIATETS ARBEJDE

Sagsbehandlingen i nævnet varetages af et sekretariat. Sekretariatet har siden den 15-10-2004 udgjort en enhed under Civilstyrelsen, der er en styrelse under Justitsministeriet.

Sekretariatet sørger for sagernes forberedelse, herunder i fornødent omfang udarbejdelse af et resumé af sagen og en indstilling til nævnet om sagens afgørelse. Når en indstilling er udarbejdet, vurderes sagen af sekretariatschefen eller af dennes souschef og herefter af nævnet, enten ved cirkulation af resuméet og indstillingen blandt nævnets medlemmer eller på et møde. I henhold til forretningsordenen kan visse sagstyper dog afgøres af formanden alene uden forelæggelse for nævnet. En række sager kan desuden afgøres af sekretariatschefen alene uden forelæggelse for formanden eller nævnet. Endelig har de mere erfarne sagsbehandlere en vis adgang til selv at afgøre en række nøje afgrænsede sager.

Sekretariatet har siden maj 2007 været ledet af cand. jur. Ditte Marie Nørgård. Sekretariatet har desuden bestået af specialkonsulent Jeanette Wulf-Andersen, der har fun-

geret som souschef. Herudover har sekretariatet bestået af 8 juridiske fuldmægtige samt et antal juridiske studerende.

Om de nærmere personalemæssige forhold i sekretariatet i 2012 henvises der i øvrigt til afsnit 4 nedenfor.

Da Erstatningsnævnets sekretariat organisatorisk udgør en enhed under Civilstyrelsen, har sekretariatet ikke nogen særskilt bevilling. Oplysninger om Erstatningsnævnets økonomiske forhold i 2012 skal derfor søges i Civilstyrelsens årsrapport for dette år.

Overtandlæge, lic. odont. Troels B. Folkmar, Aarhus Universitetshospital, har siden 2005 været tilknyttet nævnet som tandlægekonsulent. Herudover har nævnet indgået aftaler med 3 speciallæger i henholdsvis neurologi (overlæge Claus Madsen, Odense Universitetshospital), ortopædkirurgi (overlæge Jens-Erik Varmarken, Næstved Sygehus) og psykiatri (indtil efteråret 2012 cheflæge Jørgen Achton Nielsen, Aalborg Psykiatriske Sygehus) om konsulentbistand i konkrete sager, hvor nævnet har behov for en lægelig vurdering af f.eks. årsagssammenhængen mellem ansøgers tilskadekomst ved en straffelovsovertrædelse og ansøgers fysiske eller psykiske helbredstilstand.

4 TALMÆSSIGE OPLYSNINGER VEDRØRENDE 2012

Erstatningsnævnet har i 2012 modtaget i alt 3.076 nye sager mod 3.169 nye sager i 2011.

Tabellen nedenfor viser udviklingen i antallet af modtagne ansøgninger i årene 2008-2012:

	2008	2009	2010	2011	2012
Modtagne ansøgninger	3.080	3.341	3.117	3.169	3.076

Tabellen nedenfor viser udviklingen i antallet af ikke ekspederede nye sager ved årets udgang i perioden 2008-2012

	2008	2009	2010	2011	2012
Ikke ekspederede nye sager ultimo året	243	342	367	403	160

I 2012 traf Erstatningsnævnet 5.955 afgørelser mod 5.086 afgørelser i 2011, svarende til en stigning på ca. 17 pct.

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid udgjorde i 2012 89 kalenderdage.

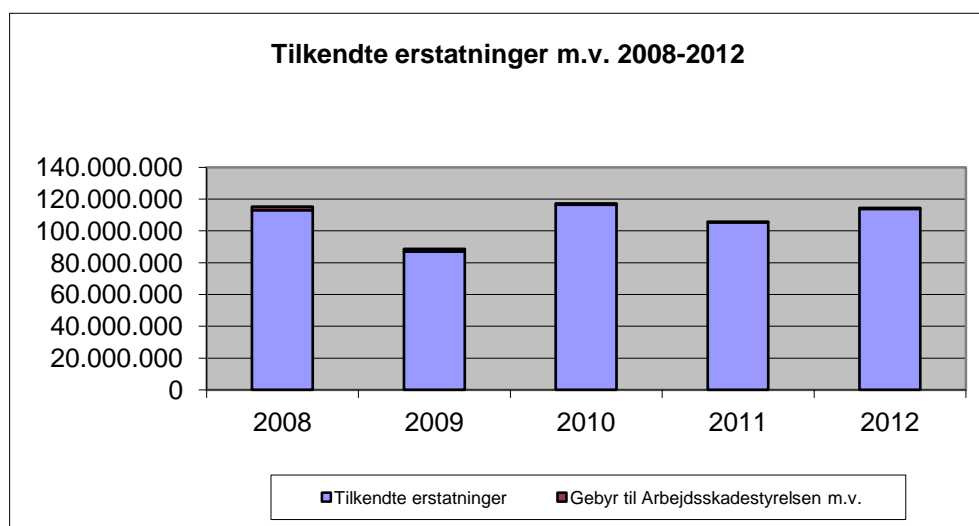
I 20 pct. af sagerne traf nævnet afgørelse senest 15 dage efter modtagelsen af sagen i nævnet. 50 pct. af sagerne blev afgjort senest 60 dage efter sagens modtagelse i nævnet, og 80 pct. af sagerne var afgjort inden for 131 dage.

Nævnet har i 2012 tilkendt erstatning med i alt 113.715.853 kr. ekskl. renter. I 2011 var tallet 105.328.169 kr.

Hertil kommer gebyrer til Arbejdsskadestyrelsen, honorarer for lægeerklæringer mv. med i alt 1.985.398 kr. Tilsammen 115.701.251 kr. I 2011 var tallet 106.916.329 kr.

Erstatningsbeløbene udbetales ikke direkte fra Erstatningsnævnet, men udbetales efter nævnets anvisning af vedkommende politidirektør. Rigspolitiet har oplyst, at der i 2012 er udbetalt i alt 198.811.244 kr.¹ Den tilsvarende udbetaling fra politiet af erstatningsbeløb m.v. fra Erstatningsnævnet udgjorde i 2011 163.537.606 kr.

Udviklingen i de tilkendte erstatninger uden renter i årene 2008-2012 fremgår af figuren nedenfor:

Som bilag 2 til årsberetningen er endvidere vedhæftet et skema, der viser fordelingen af de tilkendte erstatninger fra staten i 2012 på de enkelte erstatningsposter mv.

¹ Ifølge Rigspolitchefen er det alene muligt at oplyse det samlede beløb *inkl. renter*, som politiet i 2012 har udbetalt i henhold til offererstatningsloven.

Det er politiet, der efterfølgende, i det omfang det er muligt, inddriver de udbetalte erstatninger hos gerningsmanden.

Erstatningsnævnet modtog indtil 2011 fra Rigspolitiet årlige indberetninger om størrelsen af det beløb, det i medfør af offererstatningslovens § 17 lykkedes politiet at inddrive fra skadevolderne. Der henvises i den forbindelse til tidligere årsberetninger; se f.eks. årsberetningen for 2010, hvoraf det på side 7 fremgår, at det i 2010 lykkedes politiet at inddrive 2.890.173 kr. fra skadevolderne.

Til brug for nævnets årsberetning for 2011 oplyste Rigspolitiet imidlertid, at de årlige indberetninger ikke er retvisende for hvilket beløb, det lykkes at inddrive fra skadevolderne. Baggrunden er, at Rigspolitiet siden 2006 har oversendt alle krav til SKAT, hvor det fulde beløb ikke er indbetalt inden 6 måneder. Ifølge SKAT er det ikke muligt at opgøre, hvilket beløb SKAT efterfølgende inddriver i disse sager, da alle politiets krav behandles samlet.

Erstatningsnævnet noterede sig Rigspolitiets oplysninger. Fra 2006 og frem kan det således ikke oplyses, i hvor høj grad det lykkes at inddrive de tilkendte erstatninger fra skadevolderne. Der henvises til nævnets årsberetning for 2011, afsnit 4.

5 OPFYLDELSE AF NÆVNETS OG SEKRETARIATETS MÅL FOR 2012

Målet for 2012 var, at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid maksimalt måtte være 85 kalenderdage, samt at 80 pct. af sagerne skulle være afgjort på maksimalt 120 kalenderdage i Erstatningsnævnets sekretariat. I disse måltal skal ikke medregnes den tid, der eventuelt medgår til forelæggelse for Arbejdsskadestyrelsen. Endelig var det målet, at sagsbeholdningen (det vil sige alle de sager, som endnu ikke er afgjort) maksimalt måtte udgøre 1.300 sager.

Nævnet og sekretariatet har ikke fuldt ud opfyldt disse mål i 2012, idet den gennemsnitlige sagsbehandlingstid udgjorde 89 dage, og 80 pct. af sagerne blev afgjort på 131 dage. Kravet til sagsbeholdningen blev opfyldt, idet beholdningen ved udgangen af 2012 var på 1.255 sager. Nævnets sekretariat fik i de sidste måneder af 2012 ekstraordinært tilført en ekstra medarbejder, hvilket betød en nedgang i antallet af verserende sager, hvorimod det ikke var muligt at rette helt op på sagsbehandlingstiden for 2012.

6 HVAD BETALER NÆVNET ERSTATNING FOR?

Erstatningsnævnet betaler erstatning for personskade som følge af overtrædelser af straffeloven og overtrædelser af lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning, for visse afgrænsede personlige ejendele, der er blevet skadet, samt mindre kontantbeløb, som mistes i forbindelse med personskade opstået ved en straffelovsovertrædelse. Nævnet betaler ikke i øvrigt erstatning for tingsskade, medmindre straffelovsovertrædelsen er begået af den personkreds, der er nævnt i offererstatningslovens § 3, som hovedsageligt omfatter personer, der er tvangsansat i institutioner under Kriminalforsorgen.

Nævnet betaler ikke erstatning i forbindelse med færdselsforseelser, overtrædelse af ordensbekendtgørelsen eller andre lovovertrædelser, der ikke er omfattet af straffeloven².

I det omfang ansøgerens krav betales af skadevolderen eller arbejdsskadesikringen, betaler nævnet ikke erstatning. Dette følger direkte af bestemmelserne i offererstatningslovens § 7, stk. 1, arbejdsskadesikringslovens § 77 og erstatningsansvarslovens § 30. Nævnet betaler heller ikke erstatning for konkrete udgifter, f.eks. helbredelsesudgifter og udgifter som følge af beskadiget beklædning, hvis disse udgifter dækkes af ansøgerens forsikringsselskab eller andre, jf. herved offererstatningslovens § 7, stk. 1.

I øvrigt betaler nævnet erstatning efter dansk rets almindelige regler. Det betyder blandt andet, at erstatningen udmåles efter reglerne i erstatningsansvarsloven, og at nævnet har mulighed for at nedsætte erstatningen eller helt lade den bortfalde, hvis ansøgeren har udvist egen skyld, der berettiger til det. Se afsnit 7.3.1 om nævnets praksis i sager om nedsættelse på grund af egen skyld.

7 KONKRETE AFGØRELSER FRA NÆVNET

7.1 INDLEDNING

I det følgende er refereret afgørelser, som nævnet har fundet er af mere almen eller principiel betydning. Som påpeget i tidligere årsberetninger, kan der ved en sådan gennemgang af udvalgte sager ikke være tale om noget repræsentativt udsnit af de flere tusind sager, som nævnet har påkendt i 2012.

For yderligere belysning af reglerne i offererstatningsloven og af Erstatningsnævnets praksis kan der f.eks. henvises til nævnets tidligere årsberetninger, der – for så vidt angår beretningerne for 1999-2011 – findes på nævnets hjemmeside samt til Gerd Sindings og Michael Lerches bog: "Offererstatningsloven med kommentarer", 1. udg., 2005.

7.2 OFFERERSTATNINGSLOVENS § 1 – LOVENS OMRÅDE

7.2.1 *Nævnets stillingtagen til, om skaden skyldes en overtrædelse af straffeloven*

Hvis det ikke er afgjort ved dom, om skaden er sket som følge af en overtrædelse af straffeloven, foretager nævnet en selvstændig vurdering af, hvorvidt den anmeldte hændelse falder inden for straffelovens område, både for så vidt angår det objektive gerningsindhold og den subjektive tilregnelser. Der er tale om en konkret vurdering i den enkelte sag under inddragelse af alle sagens oplysninger, herunder f.eks. vidne-

² Efter lov nr. 112 af 03-02-2012 omfatter offererstatningsloven også overtrædelser af lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning, idet den tidligere bestemmelse i straffelovens § 265 om overtrædelse af tilhold er overført til lov nr. 112 af 03-02-2012. Lovændringen er trådt i kraft 01-03-2012. Se n.j.nr. 12-520-23518, omtalt i afsnit 7.2.

afhøringer, gerningsstedsundersøgelser, videooptagelser, lægelige undersøgelser og tekniske beviser mv., der er tilvejebragt gennem politiets efterforskning samt nye oplysninger, som fremkommer under nævnsbehandlingen.

Nævnet har i 2012 truffet en række afgørelser om, hvorvidt skaden skyldes en overtrædelse af straffeloven:

N.j.nr. 12-520-21963 Ansøger, en 16-årig pige, lå i et solarium i et solcenter, da der udbrød brand. Hun fik i den forbindelse 2. gradforbrændinger på begge arme og inhalationsskade som følge af røgudviklingen. Årsagen til branden var, at skadevolder skoddede en cigaret i et stykke papir og kastede papiret ned i en papirkurv i solariet. Skadevolder fik i den forbindelse et bødeforlæg efter beredskabslovens § 71 på 3.000 kr., idet hun havde undladt at udvise tilbørlig forsigtighed med ild, lys, tændstikker mv.

Nævnet fandt, at forholdet var omfattet af offererstatningsloven, idet skadevolder måtte anses for at have overtrådt straffelovens § 249 (uagtsom legemsbeskadigelse). Der blev i den forbindelse lagt vægt på, at ansøger blev påført betydelig skade. Hun var således i livsfare og var efterfølgende sygemeldt i 9 måneder. Videre blev lagt vægt på, at skadevolder havde handlet groft uagtsomt ved at forsøge at slukke cigaretten med et papir og efterfølgende kaste papiret ned i en papirkurv, der i forvejen var fyldt med papir.

N.j.nr. 11-520-21532 Ansøger kom til skade, da hun på knallert kørte ind i en container, der var ulovligt opstillet på vejen. Skadevolder vedtog et bødeforlæg efter bekendtgørelse om opstilling af beholdere m.v.

Ansøger søgte efterfølgende om erstatning fra nævnet. Nævnet overvejede, om forholdet kunne anses for at udgøre en overtrædelse af straffelovens § 249 om uagtsom legemsbeskadigelse. Anklagemyndigheden havde ikke rejst tiltale herfor. Efter det for nævnet oplyste havde ansøger ved hændelsen slået sin kæbe og sit knæ, dog uden at pådrage sig brud. Hun havde været sengeliggende i 1 uge og havde derefter brugt krykker til at gå med i omkring 1 måned. Nævnet fandt efter karakteren af ansøgers skader, at der ikke var tale om en overtrædelse af straffelovens § 249.

N.j.nr. 11-520-21358 Ansøger var ansat på en specialskole for psykisk handicappede. Skadevolder på 12 år havde under undervisningen trukket en stol væk under ansøger, lige inden hun ville sætte sig på stolen. Nævnet mente ikke, at der var tale om en kvalificeret handling og ej heller, at der var forsæt til at forvolde skade. Endvidere fandt nævnet ikke, at skadevolderen ved handlingen havde udvist en så grov uagtsomhed, at forholdet var omfattet af straffelovens § 249.

N.j.nr. 12-520-21988 Ansøgers kærestes ekskæreste blev dømt for overtrædelse af straffelovens § 164, stk. 1, og stk. 2, ved i flere tilfælde at have tilvejebragt falske beviser m.v. med fortsæt til, at ansøger skulle sigtes eller dømmes for forskellige forbrydelser, herunder for brandstiftel-

se og indbrud. Ansøger blev ikke sigtet, idet politiet fandt ud af sagens rette sammenhæng forinden.

Nævnet fandt, at ansøger derved havde været offer for en straffelovsovertrædelse, idet skadevolder var fremkommet med de falske og urigtige beskyldninger mod ansøger for at skade og genere ansøger.

N.j.nr. 11-520-21268 Ansøgers søn kom til skade i sin børnehave, da den angivne skadevolder (A), der arbejdede i børnehaven, efter adskillige advarsler slap ansøgers søn, som hang i A's arm med krydsede ben. Ifølge A skete dette bl.a. for at undgå skade på hende selv. Ansøgers søn brækkede benet, og ansøger søgte om erstatning for tabt arbejdsfortjeneste for den periode, hun havde måttet holde sin søn hjemme.

Nævnet afslog ansøgningen, allerede af den grund at der ikke med tilstrækkelig sikkerhed kunne antages at være begået en straffelovsovertrædelse. Nævnet lagde vægt på, at det ikke kunne antages, at A havde haft forsæt til at skade ansøgers søn.

N.j.nr. 12-520-23612 Ansøger, en 38-årig kvinde, deltog frivilligt i S/M-sex i en loge. Hun blev i den forbindelse hængt op i nogle kæder, mens hun blev pisket af 2 mænd. Aftalen var, at legen skulle stoppe, hvis hun sagde et på forhånd aftalt kodeord. Da den ene af mændene stak sin hånd op i ansøgers endetarm, sagde hun kodeordet flere gange.

Ansøger søgte bl.a. om godtgørelse for svie og smerte som følge af en længerevarende sygemelding.

Nævnet fandt det ikke godtgjort, at de 2 mænd havde forsæt til at skade ansøger. Nævnet lagde vægt på, at mændene overfor politiet havde forklaret, at de stoppede, så snart kodeordet blev sagt. Videre lagde nævnet vægt på, at et vidne forklarede, at der gik ca. 15 sekunder, fra kodeordet blev sagt, til legen stoppede. Mændene havde således fulgt de regler, der gjaldt i logen.

På den baggrund fandt nævnet, at det ikke med tilstrækkelig sikkerhed kunne antages, at skaden var sket ved en straffelovsovertrædelse.

Nævnet er ikke bundet af politiets og anklagemyndighedens vurdering af, om der antages at være begået et strafbart forhold mod ansøger, men vurderingen fra politi og anklagemyndighed vil normalt være vejledende for nævnet.

Hvis nævnet i forbindelse med sin vurdering af, om der foreligger en overtrædelse af straffeloven, ikke finder sagen tilstrækkeligt oplyst gennem politiets efterforskning, har nævnet undtagelsesvis mulighed for at bede politiet om at foretage yderligere afhøringer af vidner mv. eller at gennemføre undersøgelser af gerningsstedet mv. Dette fremgår bl.a. af pkt. 7 i Justitsministeriets cirkulæreskrivelse nr. 9190 af 17-04-2012 til politiet og anklagemyndigheden om indsendelse af sager til Erstatningsnævnet.

Nævnet har endvidere i flere tilfælde indhentet videooptagelser og lignende fra tilskadekomsten for selvstændigt at vurdere, om der var tale om en straffelovsovertrædelse over for ansøger.

Nævnet har ligeledes i enkelte tilfælde forelagt sager for Retslægerådet med henblik på, at rådet kunne udtale sig om, hvorvidt ansøgers skader ud fra en lægelig vurdering mest sandsynligt kunne antages at være opstået ved et voldeligt overfald eller ved en ulykke, som ikke indebærer en straffelovsovertrædelse. Det drejer sig typisk om personer med hukommelsestab for tiden omkring skadens indtræden.

Som omtalt i afsnit 6 omfatter offererstatningsloven fra 01-03-2012 også overtrædelser af lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning, idet den tidligere bestemmelse i straffelovens § 265 om overtrædelse af tilhold er overført til lov nr. 112 af 03-02-2012:

N.j.nr. 12-520-23518 Ansøgers tidligere ægtefælle havde fået meddelt et tilhold mod ansøger, fordi han gentagne gange havde opsøgt ansøger mod hendes vilje. Trods tilholdet fortsatte han med at opsøge ansøgeren, og han blev herefter ved retten dømt efter lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning for at have overtrådt tilholdet.

Forholdet var herefter omfattet af offererstatningsloven, og nævnet tilkendte ansøger erstatning for udgifter til psykologbehandling.

7.2.2 Særligt om plejepersonales mv. tilskadekomst i arbejdstiden

Plejepersonale, pædagoger, skolelærere og andre personalegrupper med særlige omsorgsfunktioner mv., der kommer til skade, fordi en patient, en elev o. lign. opfører sig voldsomt eller decideret voldeligt, udgør en særlig tilfældegruppe.

I den forbindelse har nævnet bidraget til justitsministerens besvarelse af den 15-02-2013 af spørgsmål nr. 507 fra Folketingets Retsudvalg om nævnets praksis ved ansøgninger fra ansatte i pleje- og undervisningssektoren. Bidraget gengives her i uddrag:

"Efter offererstatningslovens § 1 yder staten erstatning og godtgørelse for personskade, der forvoldes ved overtrædelse af straffeloven, hvis overtrædelsen er begået i den danske stat.

Såfremt der foreligger politianmeldelse i en sag, hvor en offentligt ansat i pleje- og undervisningssektoren angiver sig udsat for vold på jobbet, danner politiets efterforskning og eventuelle afgørelse om påtaleundladelse, tiltalefrafald eller tiltale grundlaget for nævnets afgørelse om, hvorvidt der har været tale om en straffelovsovertrædelse. I de tilfælde, hvor der er rejst tiltale ved domstolene, følger nævnets naturligvis rettens afgørelse om, hvorvidt der har været tale om en straffelovsovertrædelse, ligesom nævnet efter offererstatningslovens § 11 a følger rettens eventuelle afgørelse om erstatning.

I disse sager foretages der imidlertid sjældent politianmeldelse af skadelidte eller af institutionen.

Erstatningsnævnet dispenserer som regel fra kravet i offererstatningslovens § 10, om at episoden skal være politianmeldt inden 72 timer (for handlinger begået før 01-07-2011: "uden unødigt ophold", dvs. inden 24 timer). Nævnet følger hermed en henstilling fra Folketingets Retsudvalg i FT 1984-85, tillæg B, sp. 1355, i forbindelse med lovændringen i 1985, hvorved der indførtes retskrav på erstatning efter offererstatningsloven. Det hedder i henstillingen: "[Retsudvalget] finder, at Erstatningsnævnet i forbindelse med nævnets samlede vurdering af, om kravet om politianmeldelse i § 10 bør fraviges i de konkrete sager, som måtte blive forelagt for nævnet til afgørelse, bør være opmærksom på, at pædagogiske og behandlingsmæssige hensyn kan tale imod en politianmeldelse."

Har ansøgeren, efter at være blevet opfordret til at indgive politianmeldelse, modsat sig dette eller i øvrigt ikke villet medvirke til sagens oplysning, vil der dog fortsat kunne meddeles ansøgeren afslag i henhold til offererstatningslovens § 10 eller dennes analogi.

Såfremt der ikke er foretaget politianmeldelse, indsendes en anmodning om erstatning ofte først til Erstatningsnævnet lang tid efter episoden. Det betyder, at Erstatningsnævnet i disse sager ofte kun har ansøgerens egen forklaring om episoden som afgørelsesgrundlag.

Erstatningsnævnet forsøger altid at indhente en udtalelse fra institutionens ledelse om det præcise hændelsesforløb i forbindelse med den episode, som har udløst erstatningskravet, og om hvorfor episoden ikke er politianmeldt. Er episoden først anmeldt til nævnet et stykke tid efter, den fandt sted, kan det dog være vanskeligt at få brugbar udtalelse fra ledelsen eller andre om det præcise hændelsesforløb, idet episoden ofte er mere eller mindre glemt på institutionen, ligesom der ofte kan være sket udskiftninger blandt personalet, der medfører, at ingen kender nærmere til episoden.

Er en ansøgning om erstatning indgivet lang tid efter den episode, der har udløst erstatningskravet, og understøttes ansøgerens beskrivelse af episoden ikke af optegnelser eller notater, der er gjort umiddelbart efter eller i forbindelse med denne, kan nævnet normalt ikke anse det for godt gjort, at ansøgeren har været udsat for en straffelovsovertrædelse. Optegnelser foretaget umiddelbart efter eller i forbindelse med episoden kan fx være arbejdsskadeanmeldelser, indberetninger til ledelsen om episoden eller lægelige optegnelser.

Erstatningsnævnet betaler ikke erstatning i anledning af skader, der hovedsageligt skyldes den måde, arbejdet er tilrettelagt på. I disse tilfælde må nævnet henvise ansøgeren til eventuelt at rette sit krav mod arbejdsgiveren, jf. Danske Lov 3-19-2 eller arbejdsgiverens arbejdsskade- eller ansvarsforsikrings-selskab.

Kun hvor der er tale om en konkret hændelse, der udgør en klar overtrædelse af straffeloven fra patientens eller elevens side, kan tilskadekomsten dækkes efter offererstatningsloven. At der skal være tale om en klar overtrædelse af straffeloven, indebærer, at den strafbare handling skal være af en vis kvalificeret art, at handlingen skal være retsstridig, og at der skal foreligge fornødent forsæt. Handlingen skal med andre ord være "villet". Skader opstået indenfor pleje- og pædagogsektoren og lignende områder, hvor der ikke foreligger rettidig politianmeldelse og -undersøgelse, og hvor der alene er tale om småtjatteri eller almindelig modstand i forbindelse med fastholdelse, vil normalt ikke udgøre en strafbar handling, som kan medføre dækning efter offererstatningsloven for opstået personskade.

Ved Erstatningsnævnets afgørelse om, hvorvidt der foreligger en straffelovsovertrædelse, vil det også indgå i vurderingen, om episoden har fundet sted i et miljø, hvor der normalt er mere fysisk kontakt mellem de involverede personer, end det er sædvanligt andre steder i samfundet. Det kan fx være tilfældet i arbejdet med skolebørn og på plejehjem.

Nævnet tager i hvert enkelt tilfælde stilling til den konkrete situation, herunder også hvorvidt skadevolder befinder sig i en sådan psykisk eller fysisk tilstand, at hændelsen må vurderes ikke at gå ud over, hvad den ansatte i kraft af sit virke som f.eks. plejer, underviser eller pædagog kan forvente i situationen. Det kan i den forbindelse også tillægges betydning, hvis en hændelse af institutionen anses som så dagligdags, at den ikke politianmeldes, og som i et vist omfang skyldes arbejdets tilrettelæggelse (..)

Det bemærkes, at nævnet i de tilfælde, hvor nævnet tilkender erstatning, selvom der ikke er foretaget politianmeldelse, som regel indstiller, at der gøres regres mod skadevolderen, også selvom skadevolderen er mindreårig eller utilregnelig.

Hvis den oplyste skadevolder er under 14 år, eller der er oplysninger, som giver anledning til at formode, at skadevolderen har manglet evnen til at handle fornuftsmæssigt, vil Erstatningsnævnet som udgangspunkt henvise skadelidte til at rette henvendelse til skadevolderens eventuelle ansvarsforsikringsselskab. Dette skyldes den særlige bestemmelse i forsikringsaftalelovens § 19. Efter denne bestemmelse fraviges det forsikringsretlige udgangspunkt om, at skader, som den forsikrede skadevolder selv har fremkaldt ved forsæt, ikke dækkes, "når den sikrede var under 14 år eller på grund af sindssygdom, åndssvaghed, forbigående sindsforvirring eller lignende tilstand har manglet evnen til at handle fornuftsmæssigt". Børn under 14 år vil ofte være dækket af forældrenes ansvarsforsikring, ligesom en del voksne institutionsanbragte eller sindslidende vil være dækket af en ansvarsforsikring. Efter offererstatningslovens § 7, stk. 1, kan der ikke betales erstatning, i det omfang skaden dækkes af forsikring."

For nævnets praksis henvises til tidligere årsberetninger, se f.eks. beretningen for 2010, afsnit 7.2.2., side 12-13.

7.2.3 *Direkte og indirekte skadelidte*

Nævnet betaler som udgangspunkt kun erstatning til ansøgere, der er direkte forurettede ved en straffelovsovertrædelse. Det vil sige, at man ikke kan få erstatning, hvis man blot har været vidne til en straffelovsovertrædelse. Man kan imidlertid have været så tæt på begivenhedernes centrum, at man som indirekte skadelidt alligevel er erstatningsberettiget. Der henvises herom bl.a. til årsberetningen for 2003, afsnit 7.1.3, 2006, afsnit 7.2.3, og 2008, afsnit 7.2.4.

N. j. nr. 11-520-19432 Ansøger i sagen var mor til 2 børn, der i 2005 var blevet bortført af deres far til Montenegro. Sagen havde haft et langvarigt forløb i bl.a. Familiestyrelsen med henblik på udlevering af børnene. Nævnet modtog i september 2011 en ansøgning om erstatning som følge af bortførelsen. På dette tidspunkt var sagen formelt stadig under behandling ved politiet, men sat i bero, da udleveringen af børnene på dette tidspunkt så ud til at lykkes. Nævnet valgte på denne baggrund at behandle sagen, selvom den ikke var afsluttet hos politiet. Nævnet lagde til grund, at der var sket en overtrædelse af straffelovens § 215, men gav afslag på erstatning, da børnene og ikke ansøger selv måtte anses for at være de direkte skadelidte. Nævnet lagde i den forbindelse særlig vægt på, at § 215 henviser til straf efter § 261 om frihedsberøvelse.

7.2.4 *Årsagssammenhæng og påregnelighed*

For at kunne få erstatning efter offererstatningsloven må der i overensstemmelse med de almindelige erstatningsretlige regler være årsagssammenhæng mellem den begåede straffelovsovertrædelse og skaden, ligesom skaden må være en påregnelig følge af straffelovsovertrædelsen. Der henvises herom bl.a. til årsberetningen for 2006, afsnit 7.2.4.

N.j.nr. 10-520-18360 Ansøger blev i 2007 udsat for trusler fra skadevolder i forbindelse med sit hovederhverv. Der faldt dom i 2008, hvor skadevolder blev dømt for overtrædelse af straffelovens § 119, stk. 1.

Mere end 2 år efter dommen og mere end 3½ år efter truslerne fremkom ansøger med krav om tabt arbejdsfortjeneste i forhold til sin bibeskæftigelse. Ansøger var ikke sygemeldt fra sit hovederhverv.

Under henvisning til at ansøger dels ikke var blevet vejledt om muligheden for at kunne søge erstatning, da hun blev afhørt af politiet, dels at ansøger under straffesagen ikke var repræsenteret af en bistandsadvokat, besluttede nævnet at behandle ansøgningen.

Nævnet meddelte afslag, da nævnet ikke fandt det dokumenteret, at der var årsagssammenhæng mellem den mistede indtjening og de omhandlede trusler.

N.j.nr. 10-520-16232 Skadevolder, der var ansøgers læge, blev dømt for at krænke ansøgers blufærdighed, jf. straffelovens § 232. I byretten idømtes skadevolder 30 dages betinget fængsel, mens landsretten fastsatte straffen til 20 dages betinget fængsel. Der blev blandt andet lagt vægt på, at der var tale om et enkeltstående tilfælde af verbale uterligheder i telefonen begået af en praktiserende læge overfor en 29-årig patient.

Arbejdsskadestyrelsen vurderede ansøgers varige mén som følge af hændelsen til 8 pct., reduceret fra 15 pct. pga. forudbestående psykiske lidelser.

Ansøger søgte om godtgørelse for 8 pct. varigt mén, svie og smerte svarende til det i loven fastsatte maksimum og anmodede om, at nævnet forelagde sagen for Arbejdsskadestyrelsen med henblik på vurdering af, om ansøger havde lidt erhvervsevnetab som følge af hændelsen.

Nævnet besluttede at afslå ansøgningen om godtgørelse for varigt mén. Nævnet lagde vægt på karakteren af den straffelovsovertrædelse, som ansøger var blevet udsat for, herunder at ansøger havde et nært læge/patient-forhold til skadevolderen, som hun ofte var i kontakt med. Der blev desuden lagt vægt på ansøgers psykiske tilstand i perioden forud for hændelsen. Ansøger havde været sygemeldt i lange perioder før hændelsen, og havde ikke været i arbejde i omtrent 1 år, da krænkelsen fandt sted.

Det var overfor nævnet oplyst, at ansøger havde været sygemeldt i omkring 1½ år efter hændelsen. På baggrund af de forudbestående lidelser fandt nævnet dog ikke, at denne sygemelding i fuldt omfang kunne antages at skyldes blufærdighedskrænkelsen. Nævnet besluttede derfor skønsmæssigt at tilkende godtgørelse for svie og smerte i 14 dage.

Nævnet afslog desuden at forelægge sagen for Arbejdsskadestyrelsen til vurdering af evt. erhvervsevnetab. Nævnet anså det ikke for sandsynliggjort, at ansøger havde lidt erhvervsevnetab på mindst 15 pct. Der blev herved lagt vægt på oplysninger om at ansøger havde arbejdet på deltid i omtrent samme omfang både før og efter hændelsen. Der blev desuden også lagt vægt på karakteren af straffelovsovertrædelsen.

Ansøger har efterfølgende sagsøgt nævnet vedrørende de afviste krav.

7.2.5 *Straffelovsovertrædelser begået i udlandet*

Efter offererstatningslovens § 1, stk. 3, betaler staten kun i særlige tilfælde erstatning for skader, der er sket uden for Danmark, og kun, hvis ansøger har bopæl i Danmark, har dansk indfødsret eller gør tjeneste for en dansk udenrigsrepræsentation. Erstatning kan endvidere betales til ansøgere, der har bopæl i Danmark, og som kommer til skade i forbindelse med deres erhvervsudøvelse i udlandet. Bestemmelsen er ifølge forarbejderne tiltænkt et snævert anvendelsesområde. Hvis en tilskadekomst i udlandet kan anses som en arbejdsskade, kan skaderne i visse tilfælde være omfattet af

bekendtgørelse nr. 853 af 20-10-2003 om arbejdsskadesikring for personer, der udsendes til midlertidigt arbejde i udlandet.

I særlige tilfælde kan nævnet udbetale erstatning for skader i udlandet, der sker ved, at en person med dansk indfødsret eller bopæl i Danmark overfalder en anden person med dansk indfødsret eller bopæl i Danmark. Erstatning ydes dog kun, når skaden opstår i et lukket dansk miljø, f.eks. i forbindelse med en skolerejse.

En gennemgang af nævnets praksis for tilkendelse af erstatning efter offererstatningslovens § 1, stk. 3, kan ses i nævnets årsberetning for 2009 under afsnit 7.2.6, samt

N.j.nr. 12-520-23446 m.fl. Ansøgerne søgte om erstatning efter at have været frihedsberøvede i over 6 måneder af pirater. Ansøgerne var på ferie og sejlede på tidspunktet for gidseltagningens begyndelse i et privat dansk fartøj, men blev under den efterfølgende frihedsberøvelse flyttet til andre fartøjer, ligesom de en enkelt gang var på land.

Erstatningsnævnet afslog ansøgningerne. Nævnet lagde vægt på, at straffelovsovertrædelsen ikke var begået i Danmark og fandt desuden ikke, at forholdet faldt under § 1, stk. 3, om strafbare forhold begået i udlandet.

7.2.6 Lovlig privat anholdelse og forhindring af strafbare handlinger

Foruden straffelovsovertrædelser giver offererstatningslovens § 1, stk. 1, 2. pkt., også mulighed for erstatning og godtgørelse for personskade, der sker i forbindelse med 1) hjælp til politiet under anholdelse, 2) handlinger, der foretages med henblik på lovlig privat anholdelse, og 3) handlinger, der foretages med henblik på forhindring af strafbare handlinger.

N.j.nr. 11-520-21024/21025 Skadevolder blev dømt for overtrædelse af straffelovens § 245, stk. 1, ved at have slået ansøger A adskillige gange i ansigtet, mens han værgeløst lå ned, hvorved A pådrog sig flere skader, blandt andet en brækket næse. Skadevolder blev frifundet for at have stukket A med et ukendt redskab.

Skadevolder blev frifundet for ved samme episode at have stukket ansøger B med et ukendt redskab. Det fremgår af dommen, at retten lagde til grund, at B forsøgte at få skadevolder til at stoppe med at slå A ved at slå en genstand, der vistnok var en flaske, i hovedet på skadevolder. Flasken gik i stykker derved, og både A og B fik skærelæsioner til følge.

Skadevolder blev idømt fængsel i 7 år for dette og en række andre forhold.

Nævnet besluttede at behandle begge ansøgers erstatningskrav. For så vidt angik skaderne efter skærelæsionerne, lagde nævnet til grund, at disse blev påført ansøgerne af B i forsøget på at stoppe volden mod ansøger

A. Nævnet fandt således, at disse personskader var omfattet af offererstatningslovens § 1, stk. 1, 2. pkt., idet de blev påført ansøgerne ved forhindring af en strafbar handling.

Nævnet indstillede til politiet, at der blev gjort regres mod skadevolder, for så vidt angik erstatningskrav efter volden mod A. Nævnet indstillede videre, at politiet ikke gjorde regres for så vidt angik skaderne efter skærelæsionerne, hverken vedrørende A eller B.

N.j.nr. 12-520-23328 Ansøger arbejdede som vagt i en butik og forsøgte at stoppe skadevolder, som havde stjålet nogle varer. Skadevolder blev i retten dømt for have udøvet vold mod ansøger, men blev frikendt for at have skubbet til ansøger. Skubbet forårsagede, at ansøger faldt ind i en stander og beskadigede sit knæ. Ansøger havde blandt andet erstatningskrav i form af godtgørelse for svie og smerte som følge af sygemelding på grund af det beskadigede knæ.

Nævnet behandlede kravet vedrørende godtgørelse for svie og smerte som følge af det beskadigede knæ efter § 1, 2. pkt., da skaden var indtrådt i forbindelse med en handling, der foretoges med henblik på lovlig privat anholdelse eller forhindring af strafbare handlinger.

N.j.nr. 12-520-23920 Ansøger, der var butiksejer, blev en tidlig morgen ringet op via sin alarm, da der var indbrud i hans forretning. Han løb fra sin bolig til sin forretning og nåede frem, inden politiet ankom. Ved ankomsten var gerningsmændene stadig i forretningen. Da gerningsmændene ville forlade stedet via en baggård, der lå i forbindelse med forretningen, forsøgte ansøger at forhindre flugten ved at holde porten til baggården lukket. Det lykkedes dog for gerningsmændene at få åbnet porten ved bl.a. at rive hårdt i ansøgers arm og slå armen ind i porten, således at armen brækkede. Ansøger var derefter nødt til at slippe sit greb om døren, og gerningsmændene slap væk.

Nævnet fandt, at forholdet var omfattet af offererstatningslovens § 1, stk. 1, 2. pkt.

7.2.7 Tingskade og formueskade

Efter offererstatningsloven ydes der som udgangspunkt alene erstatning og godtgørelse i anledning af personskade.

I offererstatningslovens § 1, stk. 2, er der imidlertid givet skadelidte mulighed for – som tillægserstatning – at få erstatning for tøj og andre sædvanlige personlige ejendele, herunder mindre kontantbeløb, som skadelidte havde på sig, da personskaden skete. Se i den forbindelse nævnets årsberetning for 2007, afsnit 7.2.6, hvor en gennemgang af nævnets praksis vedrørende niveauet for erstatning for dyrere personlige ejendele findes. Afsnittet indeholder endvidere omtale af praksis for erstatning for udgifter til nye briller.

Endvidere giver bestemmelsen i offererstatningslovens § 3 hjemmel til at yde erstatning for tingsskade ud over de i § 1, stk. 2, nævnte tilfælde, såfremt skadevolderen er omfattet af den særlige personkreds i § 3 (bl.a. personer, der er tvangsanbragt på institution under Kriminalforsorgen), som det offentlige menes at have et særligt ansvar for.

Bestemmelsen i offererstatningslovens § 3 muliggør også erstatning til juridiske personer, f.eks. anparts- og aktieselskaber, men ikke erstatning til offentlige myndigheder eller institutioner, jf. lovens § 5.

Erstatningen i henhold til offererstatningslovens § 1, stk. 2, og § 3 omfatter kun egentlig tingsskade. Formueskade opstået ved for eksempel bedrageri, underslæb, afpresning eller anden straffelovsforbrydelse kan derimod ikke erstattes i medfør af offererstatningsloven, jf. herved forarbejderne til offererstatningsloven, betænkning nr. 751/1975, side 33, 1. sp., om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser. Nævnet erstatter heller ikke tab for f.eks. mistet rejse eller mistet ferie.

7.3 OFFERERSTATNINGSLOVENS § 6 A

7.3.1 Nedsættelse på grund af egen skyld eller accept af risiko

Efter offererstatningslovens § 6 a finder dansk rets almindelige erstatningsretlige regler tilsvarende anvendelse, herunder reglerne om nedsættelse eller bortfald af erstatning på grund af skadelidtes medvirken til skaden eller accept af risikoen for skade.

Fra nævnets praksis kan nævnes følgende sager fra 2012:

N.j.nr. 11-520-18840 Ansøger søgte om erstatning efter at være blevet beskudt.

Nævnet afslog at udbetale erstatning. Nævnet lagde vægt på, at ansøger ved landsretten blev kendt skyldig i besiddelse og opbevaring af større mængder våben (herunder pistoler og flere maskinpistoler), ammunition, eksplosivstoffer (herunder flere håndgranater), hvilket – sammenholdt med de øvrige oplysninger i sagen – måtte antages at have tilknytning til den på skadestidspunktet verserende bandekonflikt. Der blev i den forbindelse henvist til, at ansøger til politiet havde oplyst, at han ikke havde mistanke til en bestemt gerningsmand, men henviste til den generelle "situation". Ansøger var desuden iført skudsikker vest på skadestidspunktet.

Nævnet lagde desuden vægt på side 59 og frem i betænkning 1019/1984 om retskrav på erstatning til ofre for forbrydelser, hvor rimeligheden af bl.a. erstatning til ofre, der har udsat sig for en særlig risiko, f.eks. ved tilknytning til rockerbander, drøftes: "Den, som f.eks. melder sig ind i en rocker-bande for at deltage i voldsudøvelse, kan dog heller ikke efter den almindelige erstatningsret antages at ville få erstatning, såfremt han i forbindelse hermed selv udsættes for påregnelige skader som følge af vold."

N.j.12-520-21977 Skadevolder blev af retten straffet med fængsel i 6 måneder, hvoraf 3 måneder blev gjort betinget, for overtrædelse af straffelovens § 245, stk. 1, idet skadevolder havde stukket ansøger med en kniv omkring hoften.

Forud for episoden havde der været en række uoverensstemmelser, heriblandt trusler, mellem ansøger og skadevolder. Sagen blev i retten behandlet som en tilståelsessag, og skadevolder havde i retten forklaret, at han havde kniven med sig for at forsvare sig mod ansøger, som han fra sit hjem havde set vente på sig. Ansøger var kommet løbende mod skadevolder. Ansøger boksede skadevolder i brystet og holdt skadevolders hoved nede, så skadevolder ikke kunne komme fri. Skadevolder havde herefter stukket ansøger med kniven.

Nævnet nedsatte ansøgers erstatning med 1/3 under henvisning til egen skyld. Nævnet lagde vægt på, at retten ved straffastsættelsen havde anset det som en formildende omstændighed, at skadevolder følte sig truet, og at det efter skadevolders forklaring måtte lægges til grund, at ansøger overfaldt skadevolder, der stak for at forsvare sig.

N.j.nr. 12-520-23655 Det kom til et skænderi mellem ansøger og skadevolder under en privat sammenkomst, hvilket endte i tumult mellem parterne. Skadevolder ville som følge heraf forlade stedet, og da han manglede begge ben, mavede han sig frem på gulvet. Da ansøger vedblev med at træde på skadevolderens bukseben for at forhindre ham i at forlade stedet, tildelte skadevolder ham 2-3 knytnæveslag i ansigtet.

Nævnet fandt, at ansøgers skader var sket under slagsmåls lignende forhold, da ansøger havde forhindret skadevolder i at forlade stedet. Nævnet lod som følge heraf erstatningen bortfalde.

N.j.nr. 12-520-22077 Ansøger var på værtshus, da skadevolder kastede en ølflaske i ansigtet på ham. Ifølge vidner i sagen havde ansøger forud for episoden kastet en flaske efter skadevolder, hvorefter skadevolder havde kastet flasken tilbage mod ansøger og derved ramt ham i ansigtet.

Politiet havde i sagen valgt at opgive sigtelsen mod skadevolder. Politiet lagde vægt på vidnernes forklaringer, herunder at skadevolder, efter at være blevet ramt af flasken, i vrede kastede flasken tilbage mod bordet, hvor ansøger sad, ikke for at ramme ansøger, men i en slags frustration.

På den baggrund fandt nævnet, at der forelå en sådan grad af egen skyld fra ansøgers side, at kravet om erstatning måtte bortfalde.

7.3.2 Den almindelige erstatningsretlige tabsbegrænsningspligt

Bestemmelsen i offererstatningslovens § 6 a indebærer endvidere, at den almindelige erstatningsretlige tabsbegrænsningspligt finder tilsvarende anvendelse i erstatnings-

sager i henhold til offererstatningsloven. Tabsbegrænsningspligten indebærer, at den, der har lidt skade som følge af en andens ansvarspådragende adfærd, har pligt til så vidt muligt at begrænse sit tab som følge af skaden.

7.4 OFFERERSTATNINGSLOVENS § 7

Efter offererstatningslovens § 7, stk. 1, betaler nævnet ikke erstatning, hvis ansøgers skade godtgøres af skadevolderen eller dækkes af forsikringsydelser eller andre ydelser, der har karakter af virkelig skadeserstatning. Se afgørelser til illustration af bestemmelsen i nævnets beretning for 2007, afsnit 7.4, og følgende afgørelser fra 2012:

N.j.nr. 11-520-21290 Ansøger var ansat i en bank, hvor der på et personalemøde efter bankens lukketid blev afholdt et møde, som reelt var en "røverøvelse". Personalet fik først at vide, at der var tale om en øvelse, efter at "røveren" havde indfundet sig. Den leder, der havde planlagt øvelsen, blev idømt 60 dages betinget fængselsstraf for medvirken til trusler efter straffelovens § 266 samt for overtrædelse af § 235 ved at have forårsaget unødvendig udrykning fra politiet. Ansøger blev sygemeldt på grund af psykisk chok.

Nævnet henviste ansøger til at rette sit krav til arbejdsgiveren, jf. DL. 3-19-2. Arbejdsgiveren mente imidlertid ikke at skulle hæfte for lederens handlinger. Herefter behandlede nævnet efter omstændighederne ansøgningen.

N.j.nr.12-520-22809 Ansøger og skadevolder kørte i bil på motorvej. Ansøger var fører af bilen. Skadevolder sad på passagersædet. De kørte ca. 120 km/t. På et tidspunkt under kørslen rykkede skadevolder i rattet, således at ansøger mistede herredømmet over bilen. Bilen ramte ind i autoværnet, og skadevolder blev dræbt på stedet. Ifølge ansøgers forklaring til politiet havde både ansøger og skadevolder hænderne på rattet. Skadevolder rykkede dog for hårdt i rattet til, at ansøger kunne holde det. Skadevolder havde drukket alkohol og blev fundet med en promille på mindst 1,68. Ansøger havde ikke drukket. Bilens ansvarsforsikringsselskab afviste at være erstatningspligtig, idet ansøger også var fører af køretøjet. Nævnet besluttede herefter at realitetsbehandle ansøgningen.

Nævnet betaler endvidere ikke erstatning, hvis skaden er en arbejdsskade og dækkes af arbejdsgiverens lovpligtige forsikring, jf. herved arbejdsskadesikringslovens § 77 og erstatningsansvarslovens § 30.

7.5 OFFERERSTATNINGSLOVENS § 10

7.5.1 *For sen eller manglende politianmeldelse*

Indtil 01-07-2011 var det efter offererstatningslovens § 10, stk. 1, en betingelse for at få erstatning fra staten, at straffelovsovertrædelsen var anmeldt til politiet uden

unødigt ophold. Efter nævnets praksis ansås dette som udgangspunkt for at være inden for 24 timer fra gerningstidspunktet.

Ved lov nr. 412 af 09-05-2011 blev bl.a. offererstatningslovens § 10, stk. 1, 1. led, ændret. Bestemmelsen havde hidtil haft følgende ordlyd:

”§ 10. Erstatning er betinget af, at lovovertrædelsen uden unødigt ophold er anmeldt til politiet (..)”

Efter lovændringen, der trådte i kraft den 01-07-2011 og gælder for overtrædelser, der begås efter lovens ikrafttræden, er bestemmelsen affattet således:

”§ 10. Erstatning er betinget af, at lovovertrædelsen er anmeldt til politiet inden 72 timer (..)”

For straffelovsovertrædelser begået den 01-07-2011 og senere er erstatning således betinget af, at lovovertrædelsen er anmeldt til politiet inden 72 timer.

Som før 01-07-2011 er der mulighed for at dispensere fra anmeldelsesfristen, såfremt forholdene taler for det. For en gennemgang af nævnets praksis for at dispensere efter § 10, stk. 2, henvises til nævnets årsberetning for 2009, afsnit 7.6.1.

Frygt for repressalier er efter lovens forarbejder, jf. betænkning 751/1975 om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser, side 37, 2. sp., ikke en gyldig grund til at undlade at foretage politianmeldelse uden unødigt ophold, det vil sige nu inden 72 timer.

N.j.nr. 12-520-23393 Ansøger, som var kommet til skade i marts 2011, havde søgt om godtgørelse for svie og smerte. Ansøger havde imidlertid ikke anmeldt forholdet til politiet af frygt for repressalier fra skadevolderen. Ansøgers advokat anførte i den forbindelse, at betænkningen ikke er konklusiv eller udtømmende, for så vidt angår overskridelse af anmeldelsesfristen for politianmeldelse, hvorfor ansøgers sag, netop på grund af frykten for endnu grovere repressalier end selve overfaldet i marts 2011, burde realitetsbehandles.

Nævnet fandt dog ikke, at advokatens bemærkninger vedrørende lovens forarbejder kunne føre til et andet resultat, hvorfor nævnet afslog ansøgningen i medfør af den dagældende § 10 i offererstatningsloven.

7.5.2 Medvirken til politiets opklaring af sagen

Kravet i offererstatningslovens § 10, stk. 1, om politianmeldelse indebærer endvidere, at ansøgeren skal have medvirket efter evne i fornødent omfang til politiets opklaring af sagen. Bevidst fortielse af oplysninger eller lignende modvilje mod at medvirke til sagens opklaring medfører således normalt, at der ikke kan tilkendes erstatning i henhold til offererstatningsloven.

N.j.nr. 11-520-21120 Ansøger var blevet stukket i brystet og benet med en kniv. Under politiets efterforskning af sagen havde ansøger ikke

ønsket at give et signalement af gerningsmændene, og han havde meddelt politiet, at han ikke ville kunne genkende gerningsmændene ved en eventuel konfrontation. Ansøger ønskede endvidere ikke ved politiets fortsatte efterforskning at oplyse nærmere om flere forhold.

Politiet indstillede efterforskningen i sagen efter at have gjort ansøger bekendt med, at det var vanskeligt for politiet at efterforske en sag, hvor de forurettede var usamarbejdsvillige og ikke ville deltage i sagens opklaring. Ansøger var indforstået hermed.

Nævnet afslog ansøgningen om erstatning, da ansøger ikke havde medvirket til politiets opklaring af sagen.

N.j.nr. 11-520-20480 Ansøger var blevet beskudt på åben gade. På trods af megen efterforskning skønnede politiet ikke, at skadevolderen ville kunne udfindes. Herefter søgte ansøger nævnet om erstatning. Nævnet afslog ansøgningen, idet ansøger ikke i tilstrækkeligt omfang havde medvirket til politiets opklaring af sagen. Nævnet lagde ved sin afgørelse særligt vægt på en psykologudtalelse, hvoraf det fremgik, at ansøger havde et mere indgående kendskab til mulige skadevoldere, end hvad der fremgik af politiets afhøringsrapporter. Nævnet lagde desuden vægt på, at ansøger til politiet forklarede, at han fra en bekendt havde hørt rygter om, hvem skadevolderen var, men at han ikke ønskede at oplyse nærmere om den eller de bekendte, fra hvem han havde fået oplysningerne.

7.5.3 *Krav ikke gjort gældende i retten under straffesagen*

Efter offererstatningslovens § 10, stk. 1, er det tillige en betingelse for at få erstatning fra staten, at ansøgeren under en eventuel straffesag mod skadevolderen har nedlagt påstand om erstatning i retten.

Betingelsen om, at ansøgeren under en eventuel straffesag mod skadevolderen har nedlagt påstand om erstatning i retten, gælder, uanset at skadelidte efterfølgende opnår en civil dom om erstatning. Der henvises i den forbindelse til nævnets årsberetning for 2007, afsnit 7.5.3, for en gennemgang af nævnets praksis på området.

Se fra nævnets praksis i 2012:

N.j.nr. 12-520-22250 Ansøger blev den 14-03-2011 udsat for en straf-felovsovertrædelse, som medførte personskade. Ansøger søgte nævnet om godtgørelse for svie og smerte fra den 14-03-2011 og frem. Ansøgers bistandsadvokat havde imidlertid ikke i retten nedlagt påstand om eller taget forbehold for godtgørelse for svie og smerte, uanset at kravet lå forud for dommen. Nævnet afslog på baggrund heraf ansøgningen, idet kravet burde være fremsat i retten.

Advokaten anmodede herefter om genoptagelse af sagen, idet han gjorde opmærksom på, at han forinden retssagen havde oplyst til retten, at der blev taget forbehold for at nedlægge påstand om erstatning for endnu ikke

opgjorte udgifter. Nævnet fastholdt sit afslag, idet det ikke kunne lægges til grund, at godtgørelse for svie og smerte i en periode forud for retssagen ikke kunne opgøres i forbindelse hermed.

7.6 OFFERERSTATNINGSLOVENS § 11 A

Efter offererstatningslovens § 11 a, stk. 1, betaler nævnet erstatning i overensstemmelse med en eventuel dom om erstatningsspørgsmålet. Efter § 11 a, stk. 2, gælder dette dog ikke, hvis skadevolderen har anerkendt ansøgerens erstatningskrav, og kravet derfor ikke er prøvet af retten.

Offererstatningslovens § 11 a har stor praktisk betydning for nævnet. Reglen i stk. 1, er medvirkende til, at nævnet kan afgøre et stort antal sager umiddelbart i forbindelse med modtagelsen, hvorimod reglen i stk. 2, medfører, at nævnet i andre sager må foretage en selvstændig sagsbehandling, selv om erstatningsspørgsmålet har været drøftet under straffesagen.

Efter offererstatningslovens § 11 a, stk. 3, kan nævnet uanset reglen i offererstatningslovens § 11 a, stk. 1, tilkende en ansøger en højere erstatning end fastsat ved dommen, hvis omstændighederne taler for det. Denne bestemmelse er dog uhyre sjældent brugt, jf. årsberetningen for 2003, afsnit 7.5.

7.7 OFFERERSTATNINGSLOVENS § 13 – 2 ÅRS-FRISTEN

Offererstatningslovens § 13 har siden lovens ikrafttræden i oktober 1976 og frem til 01-07-2011 haft følgende ordlyd:

”§ 13. Nævnet kan ikke behandle en ansøgning, der er indgivet over 2 år efter, at lovovertrædelsen er begået, medmindre der foreligger særlige grunde.”

Nævnet fandt i **n.j.nr. 10-520-17921** ikke grundlag for at dispensere for 2 årsfristen:

Ansøger blev den 16-06-2006 udsat for trusler på sin arbejdsplads ved, at skadevolder holdt en kniv frem mod ansøger. Den 08-02-2008 blev der afsagt endelig dom over skadevolderen. Ansøgning om erstatning blev indsendt den 20-10-2010. Ansøgningen var således indsendt mere end 2 år efter hændelsen og efter endelig dom i sagen. Ansøger gjorde gældende, at der skulle dispenseres fra 2-års fristen i § 13, da politiet ikke havde vejledt ham om muligheden for at få erstatning efter offererstatningsloven, jf. lovens § 10, stk. 3. Det blev af nævnet lagt til grund, at ansøgeren ikke var blevet vejledt om muligheden for erstatning af politiet, men nævnet afslog ansøgning om erstatning efter § 13 under henvisning til, at politiet ikke havde grund til at antage, at ansøgeren havde lidt skade ved hændelsen. Ansøgeren havde på ingen måde dokumenteret at have været

sygemeldt eller på anden måde at have lidt skade som følge af hændelsen.

Ved lov nr. 412 af 09-05-2011 blev der med virkning fra 01-07-2011 indsat et nyt stykke 2 og 3 til § 13:

”Stk. 2. Hvis der i sagen er afsagt dom, regnes fristen i stk. 1, fra dommen var endelig. Hvis politiet har efterforsket sagen, uden at der efterfølgende er rejst straffesag, regnes fristen fra tidspunktet for politiets afgørelse om indstilling af efterforskningen. Stk. 3. Nævnet kan ikke behandle en ansøgning, hvis nævnet tidligere har behandlet erstatningskrav fra samme ansøger vedrørende samme lovovertrædelse, og det nye krav fremsættes, mere end 2 år efter at ansøgeren indså eller burde indse eksistensen af dette krav, medmindre der foreligger særlige grunde.”

Erstatningsnævnet kan, som det fremgår ovenfor, efter offererstatningslovens § 13, stk. 1, ikke behandle en ansøgning, der er indgivet over 2 år efter, at lovovertrædelsen er begået, medmindre der foreligger særlige grunde. Hvis der er afsagt dom i sagen, regnes fristen, fra straffedommen var endelig. Hvis politiet har efterforsket sagen, uden at der efterfølgende er rejst straffesag, regnes fristen fra tidspunktet for politiets afgørelse om indstilling af efterforskningen, jf. stk. 2.

Endvidere kan nævnet ikke behandle en ansøgning, hvis nævnet tidligere har behandlet erstatningskrav fra samme ansøger vedrørende samme lovovertrædelse, og det nye krav fremsættes mere end 2 år efter, at ansøgeren indså eller burde indse eksistensen af dette krav, medmindre der foreligger særlige grunde, jf. stk. 3.

De nye bestemmelser i offererstatningslovens § 13, stk. 2 og 3, er reelt en kodificering af Erstatningsnævnets mangeårige praksis. Der henvises i den forbindelse til tidligere årsberetninger, f.eks. årsberetningen for 2010, afsnit 7.7.

Fra nævnets praksis i 2012 kan nævnes:

N.j.nr. 12-520-23950 Ansøger blev i 1999 smittet med HIV-virus. Arbejdsskadestyrelsen vurderede i 2004, at ansøgers varige mén og erhvervsevnetab udgjorde henholdsvis 25 pct. og 35 pct. Nævnet udbetalte alene godtgørelse for varigt mén, idet erhvervsevnetabet blev dækket fra anden side. Det fremgik af Arbejdsskadestyrelsens udtalelse, at det var Arbejdsskadestyrelsens opfattelse, at tilstanden kunne forværres, og at der kunne være grund til at forelægge sagen igen, såfremt der konstateredes AIDS i udbrud. Ansøgers advokat anmodede i september 2012 om, at sagen igen skulle forelægges Arbejdsskadestyrelsen, idet ansøger nu havde fået konstateret AIDS i udbrud. Advokaten medsendte en lægeerklæring, hvoraf det fremgik, at ansøger allerede tilbage i 2008 fik konstateret AIDS i udbrud.

Nævnet gjorde advokaten opmærksom på offererstatningslovens § 13. Advokaten gjorde i den forbindelse gældende, at ansøger først senere opdagede, at hun havde fået diagnosen, og at hun – på grund af psykisk for-

trængning og ingen væsentlig forværring af tilstanden – ikke troede på, at hun havde AIDS.

Nævnet afslog ansøgningen i medfør af offererstatningslovens § 13, stk. 3, og lagde vægt på, at ansøger allerede i 2008 fik diagnosen AIDS, og at det måtte lægges til grund, at ansøger i umiddelbar forlængelse heraf var blevet oplyst om dette. Nævnet fandt ikke, at ansøgers eventuelle psykiske fortrængning, og det at hun ikke troede på, at hun havde AIDS, kunne føre til et andet resultat.

7.8 OFFERERSTATNINGSLOVENS § 14, STK. 1, - SAGENS OPLYSNING FOR NÆVNET

Bestemmelsen i offererstatningslovens § 14 regulerer sammen med bl.a. nævnets forretningsorden – jf. bekendtgørelse nr. 365 af 17-04-2012 – behandlingen i nævnet af ansøgninger i henhold til offererstatningsloven.

Efter § 14, stk. 1, kan nævnet opfordre ansøgeren til at medvirke til sagens oplysning, herunder ved personligt fremmøde for nævnet, ved i tilfælde af personskade at lade sig undersøge af en læge og om fornødent, eventuelt ved indlæggelse, at lade sig undergive observation og behandling. Nævnet kan endvidere afkræve andre, der har kendskab til forholdene, oplysninger, der må anses for nødvendige. Nævnet kan herunder indhente sygehusjournaler eller udskrifter heraf.

Ved Justitsministeriets cirkulæreskrivelse nr. 9190 af 17-04-2012 om indsendelse af sager til Erstatningsnævnet mv., (pkt. 7), er det bl.a. præciseret, at nævnet i sager, hvor der undtagelsesvis kan være behov for yderligere oplysninger, er berettiget til at rette henvendelse til vedkommende politidirektør med henblik på, at der til brug for nævnets behandling af erstatningsspørgsmålet foretages yderligere undersøgelser i sagen, uanset at politiets efterforskning i sagen er afsluttet.

Nævnet vurderer i det enkelte tilfælde, om en sag er tilstrækkeligt oplyst gennem politiets dokumenter, eller om der f.eks. er behov for, at nævnet – eller nævnets sekretariat – indhenter og gennemser eventuelt yderligere materiale i form af lydband, videobånd eller lignende. Det vil endvidere efter omstændighederne blive overvejet, om nævnet skal bede politiet om at foretage yderligere undersøgelser i sagen.

7.9 OFFERERSTATNINGSLOVENS § 17

I det omfang, Erstatningsnævnet yder erstatning, indtræder staten i skadelidtes krav mod skadevolderen. Afgørelser om regres træffes af politiet i den politikreds, som har udbetalt erstatningen. Hvis Erstatningsnævnet tilkender erstatning, og der er kendt skadevolder, vil nævnet sædvanligvis fremkomme med en vejledende udtalelse til politiet om regres.

N.j.nr. 12-520-23035 Ansøger var blevet udsat for seksuelle krænkelser af 2 14-årige skadevoldere.

Nævnet tilkendte ansøger 70.000 kr. i tortgodtgørelse og indstillede til politiet, at der skulle gøres regres mod skadevolderne. I den forbindelse henledte nævnet opmærksomheden på lov nr. 363 af 13-05-2009 om hæftelse for børns erstatningsansvar, § 1, hvorefter den, der har forældremyndighed over et hjemmeboende barn, umiddelbart hæfter over for skadelidte for skader, som barnet (skadevolder) er erstatningsansvarlig for efter den almindelige erstatningsregel, med indtil 7.500 kr. for hver skadegørende handling eller undladelse.

Se også sagen omtalt i afsnit 7.21.2 om tortgodtgørelse efter erstatningsansvarslovens § 26, stk. 1.

Såfremt der foreligger et tvangsfuldbyrdelsesgrundlag, jf. retsplejelovens § 478, kan kravet inddrives efter reglerne i lov om fremgangsmåden ved inddrivelse af skatter og afgifter m.v. og ved indeholdelse i pågældendes indtægter efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven. Denne regel blev indsat i loven i 2006.

7.10 OFFERERSTATNINGSLOVENS § 18

Har ansøgeren givet urigtige oplysninger eller fortiet omstændigheder af betydning for erstatningen, kan beløb, som er modtaget med urette, kræves tilbagebetalt. Efter stk. 2 i bestemmelsen kan tilbagebetaling endvidere kræves, i det omfang skaden senere godtgøres af skadevolderen eller dækkes af forsikringsydelser eller andre ydelser, der har karakter af virkelig skadeserstatning.

N.j.nr. 09-520-13861 De angivne skadevoldere blev ved både byret og landsret dømt for at have tiltvunget sig samleje og anden kønslig omgængelse end samleje med ansøger. Ansøger blev i den anledning tilkendt tortgodtgørelse på 75.000 kr., og nævnet tilkendte hende tort i overensstemmelse hermed. Sagen blev imidlertid taget op på ny, og landsretten frikendte ved ny dom de angivne skadevoldere – også for kravet om godtgørelse for tort. Ansøgeren blev efterfølgende dømt for at have afgivet falsk forklaring under byretsagen og den oprindelige sag for landsretten.

Nævnet traf afgørelse om, at ansøgeren skulle tilbagebetale tortgodtgørelsen. Nævnet tillagde det afgørende betydning, at ansøgerens forklaringer i byretten og i den oprindelige landsretssag førte til domfældelse af de angivne skadevoldere, og at hendes forklaringer for retten dermed havde været af afgørende betydning for, at nævnet havde tilkendt hende tortgodtgørelse.

7.11 ERSTATNINGSANSVARSLovens § 1

7.11.1 Helbredelsesudgifter

Nævnet kan i medfør af erstatningsansvarslovens § 1 tilkende erstatning for helbredelsesudgifter, såfremt der er tale om udgifter til nødvendig og rimelig behandling, der har til formål at få skadelidte helbredt, eller som står i forbindelse med skadelidtes helbredelse.

Helbredelsesudgifter omfatter først og fremmest udgifter til rimelig og nødvendig behandling, der har til formål at søge skadelidte helbredt, eller som står i forbindelse med helbredelsen af skadelidte. Behandlingen skal være almindelig anerkendt og lægehenvist, f.eks. psykologbehandling og fysioterapi. Endvidere er tandlægebesøg omfattet. Endelig tilkendes erstatning for udgifter i forbindelse med transport til og fra behandlingen.

For så vidt angår udgifter til behandling på privathospital el.lign., henvises der til nævnets årsberetning for 2005, afsnit 7.10.1.

Efter nyere retspraksis kan der – ud over den helt indledende behandling og lægeligt dokumenterede sygebehandlinger – ikke tilkendes erstatning for udgifter til behandling i form af bl.a. fysioterapi, medmindre der foreligger dokumentation for, at behandlingen har en varig helbredende effekt. Der kan således ikke tilkendes erstatning for fysioterapi, der alene er smertelindrende.

For børn og unge kan det have en afgørende betydning for bedring af helbredstilstanden, at moderen eller faderen kan være til stede på hospitalet eller deltage i en genoptræning. I sådanne særlige tilfælde kan moderens eller faderens indtægtstab dækkes helt eller delvis i medfør af erstatningsansvarslovens § 1, stk. 1.

7.11.2 "Andet tab"

I medfør af erstatningsansvarslovens § 1 kan der endvidere efter omstændighederne tilkendes erstatning for "andet tab", som skadelidte måtte have lidt som følge af tilskadekomsten.

Der kan således f.eks. tilkendes erstatning for forlængelse af uddannelse eller tab af skoleår. Det er normalt en forudsætning herfor, at det ved lægeerklæring samt erklæring fra uddannelsesstedet dokumenteres, at det er følgerne efter straffelovsovertrædelsen, der er årsag til forsinkelsen i ansøgers uddannelsesforløb.

I nævnets tidligere årsberetninger er refereret flere afgørelser vedrørende erstatning for tab af skoleår/forlængelse af uddannelse, jf. f.eks. årsberetningen for 2001, afsnit 6.10. Fra 2006 fulgte nævnet på baggrund af en dom, refereret i U.2005.2590V en praksis, hvorefter erstatning for tab af et halvt skoleår som udgangspunkt udgjorde 30.000 kr., mens tab af et helt skoleår udgjorde 50.000 kr.

Nævnet har i 2012 besluttet at regulere niveauet for erstatning, således at der fremover tilkendes 30.000 kr. for tab af et halvt skoleår og 60.000 kr. for tab af et helt skoleår.

Som andet tab er der endvidere efter en konkret vurdering mulighed for at tilkende erstatning for skadelidtes udgifter til ophold på krisecenter eller lignende.

N.j.nr. 12-520-23904 Ansøger søgte om erstatning til udgifter til et ophold på et krisecenter efter at have været udsat for vold af sin daværende kæreste.

Nævnet afslog ansøgningen. Nævnet lagde vægt på, at ansøger i retten havde forklaret, at hun ikke boede sammen med skadevolderen, og at han ikke havde nøgle til hendes lejlighed.

7.12 ERSTATNINGSANSVARSLovens § 2

7.12.1 Erstatning for tabt arbejdsfortjeneste

Erstatning for tabt arbejdsfortjeneste fastsættes for tiden fra skadens indtræden, indtil skadelidte kan begynde at arbejde igen.

N.j.nr. 11-520-19633 Ansøger søgte om erstatning for tabt arbejdsfortjeneste i 13 uger.

Ansøger var inden overfaldet jobsøgende, efter at han havde opgivet sin selvstændige virksomhed som vognmand. Ansøger havde indsendt jobansøgninger som dokumentation til nævnet.

Ansøger var i sygeperioden afskåret fra at søge job, men fik indenfor 2 uger efter sygeperiodens ophør ansættelse. Ansøger anførte, at lønindtægten i den efterfølgende ansættelse var udtryk for den indkomst, som ansøger ville have kunnet opnå i sygeperioden, såfremt han ikke var blevet overfaldet.

Nævnet afslog ansøgningen om erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, da ansøger var arbejdssøgende på tilskadekomsttidspunktet, og da det ikke var dokumenteret, at ansøger ville have startet sin ansættelse tidligere, såfremt han ikke var blevet overfaldet.

7.13 ERSTATNINGSANSVARSLovens § 3

7.13.1 Godtgørelse for svie og smerte

Efter erstatningsansvarslovens § 3, 1. pkt., tilkendes godtgørelse for svie og smerte for hver dag, den skadelidte har været syg. Efter bestemmelsens 3. pkt., kan godtgørelsen ikke overstige 50.000 kr. Beløbet reguleres årligt efter lovens § 15, stk. 1, 1. pkt., og udgjorde i 2012 69.000 kr.

Efter praksis må bestemmelsen forstås således, at godtgørelsen ophører, når der er grundlag for at skønne over den endelige méngrad, og dette rent faktisk sker, enten foreløbigt eller endeligt. På det tidspunkt hvor méngraden er fastsat, træder kravet på mén godtgørelse i stedet for kravet på godtgørelse for svie og smerte.

N.j.nr. 06-520-05692 Ansøger pådrog sig i august 2006 en skulderskade, da han i forbindelse med sit arbejde som dørmand blev skubbet ned af en trappe. Af økonomiske årsager sygemeldte ansøger sig dog ikke, men arbejdede videre i fuldt omfang. Arbejdsskadestyrelsen vurderede i juni 2008 ansøgers varige mén til 5 pct. I november 2009 ændrede styrelsen sin vurdering til 10 pct. varigt mén. I juni 2010 sygemeldte ansøgeren sig og startede i et revalideringsforløb. Arbejdsskadestyrelsen traf i november 2011 afgørelse om, at ansøgerens varige mén som følge af skulderskaden nu udgjorde 30 pct.

Ansøgeren søgte om godtgørelse for svie og smerte. Ansøgerens advokat anførte, at sagen måtte anses for genoptaget i medfør af erstatningsansvarslovens § 11, og at der derfor – på trods af Arbejdsskadestyrelsens afgørelser om varigt mén i 2008 og 2009 – kunne tilkendes godtgørelse for svie og smerte i medfør af erstatningsansvarslovens § 11, stk. 3.

Nævnet afslog ansøgningen, da der på trods af forhøjelsen af ménet fra 10 til 30 pct. ikke kunne antages at være tale om en væsentlig og uforudset ændring af helbredstilstanden, og at der dermed ikke var tale om en situation omfattet af § 11, stk. 3. Nævnet lagde vægt på, at der ikke var indtrådt ændringer i skulderskaden, der havde nødvendiggjort yderligere behandling, eller at skadens karakter i øvrigt havde ændret sig.

Nævnet fandt desuden grund til at bemærke, at der ikke var dokumenteret årsagssammenhæng mellem sygemeldingen og tilskadekomsten. Der blev i den forbindelse lagt vægt på, at der forløb knap 4 år efter skaden, inden ansøger sygemeldte sig, at sygemeldingen skete, netop som et vikariat udløb, og at ansøgeren måtte antages i et vist omfang at have forværret skaden ved at fortsætte med at arbejde på trods af skaden.

7.14 ERSTATNINGSANSVARSLovens § 4

Efter erstatningsansvarslovens § 4 fastsættes godtgørelse for varigt mén til et kapitalbeløb, der beregnes under hensyn til skadens medicinske art og omfang og de forvoldte ulemper i skadelidtes personlige livsførelse. Ved en méngrad på under 5 pct. ydes ingen godtgørelse.

N.j.nr. 11-520-19848 m.fl. Skadevolder, som var ansøgenes far og ægtefælle blev idømt 1 år og 3 måneders fængsel for bl.a. overtrædelse af straffelovens § 245, stk. 1, og § 260, stk. 1, nr. 1, ved igennem en længere årrække at have mishandlet sine 3 drenge ved utallige gange at have udøvet simpel vold samt ulovlig tvang mod drengene, tiltænkt som afstraffelse med henblik på opdragelse. Skadevolder havde blandt andet

slået med flad hånd i ansigtet og på kroppen, revet dem i ørerne, i nogle tilfælde slået dem med knyttet hånd i ansigtet og på kroppen samt slået dem med et bælte på kroppen.

Skadevolderen blev derudover dømt for overtrædelse af straffelovens § 266 ved overfor sin ægtefælle i forbindelse med volden udøvet overfor drengene, at have truet hende med at tage livet af hende, samt truet hende med, at han ville slå hende ihjel, såfremt hun forlod ham.

Ansøgerne søgte blandt andet om godtgørelse for svie og smerte samt krænkelsegodtgørelse. Der var ikke indsendt dokumentation for, at ansøgerne havde været sygemeldte som følge af volden og truslerne.

Erstatningsnævnet tilkendte på det foreløbige grundlag et á conto beløb på 10.000 kr. pr. person. Samtidig hermed forelagde nævnet sagen for Arbejdsskadestyrelsen med henblik på vurdering af et eventuelt varigt mén og tilkendegav, at yderligere godtgørelse og erstatning ville afvente en udtalelse fra Arbejdsskadestyrelsen om, hvorvidt ansøgerne måtte antages at have pådraget sig varige mén som følge af voldsforløbet.

7.15 ERSTATNINGSANSVARSLovens § 5

7.15.1 *Erstatning for erhvervsevnetab – varig nedsættelse af skadelidtes evne til at skaffe sig indtægt ved arbejde*

Efter erstatningsansvarslovens § 5 tilkommer der skadelidte erstatning for tab af erhvervsevne, hvis en personskade har medført varig nedsættelse af skadelidtes evne til at skaffe sig indtægt ved arbejde. Ved bedømmelsen af erhvervsevnetabet tages der hensyn til skadelidtes muligheder for at skaffe sig indtægt ved sådant arbejde, som med rimelighed kan forlanges af den pågældende efter dennes evner, uddannelse, alder og muligheder for erhvervsmæssig omskoling og genoptræning eller lignende. Skadelidtes erhvervsevnetab beregnes i procent (erhvervsevnetabsprocenten). Der ydes ikke erstatning, såfremt erhvervsevnetabet er mindre end 15 pct.

Hvis det sandsynliggøres, at en ansøger har lidt et erhvervsevnetab som følge af tilskadekomsten, vil nævnet forelægge sagen for Arbejdsskadestyrelsen med henblik på, at styrelsen afgiver en udtalelse om ansøgers erhvervsevnetabsprocent. Arbejdsskadestyrelsens udtalelse er alene vejledende for nævnet, men vil som altovervejende hovedregel blive lagt til grund af nævnet.

N.j.nr. 10-520-16972 Ansøger blev, da hun var omkring 4 måneder gammel, udsat for ruskevold af sin stedfar. Hun pådrog sig derved "shaken baby syndrome" og blev svært hjerneskadet. Arbejdsskadestyrelsen vurderede ansøgers varige mén til 120 pct. Ved udmåling af erhvervsevnetaberstatningen efter erstatningsansvarslovens § 8 lagde nævnet vægt på, at en erstatning efter de almindelige erstatningsretlige regler kræver, at der er lidt et tilsvarende tab. Erstatningen efter § 8 kunne derfor ikke udmåles til et større beløb, end hvad der svarede til et fuldstændigt tab af

erhvervsevnen. Nævnet tog derfor udgangspunkt i et erhvervsevnetab på 100 pct. ved beregningen af erstatningen.

Nævnet vil som udgangspunkt afvente, at Arbejdsskadestyrelsen har udtalt sig om erhvervsevnetabsprocenten, men såfremt det kan anses for sikkert, at ansøger har pådraget sig et alvorligt erhvervsevnetab alene som følge af tilskadekomsten, kan nævnet tilkende en a conto erstatning:

N.j.nr. 11-520-19551 Ansøger blev overfaldet af 3 personer udenfor et diskotek. Han blev tildelt mindst 1 spark i hovedet, hvorved han bl.a. pådrog sig moderat hjerneskade. Som følge af skaden blev han året efter indstillet til førtidspension.

Ansøger søgte bl.a. om erstatning for tabt erhvervsevne. Ansøger var meget aktiv på arbejdsmarkedet forud for overfaldet og havde således både plejebørn, arbejdede som lærer og drev selvstændig virksomhed.

Nævnet forelagde sagen for Arbejdsskadestyrelsen med henblik på en udtalelse om ansøgers méngrad og størrelsen af erhvervsevnetabet. Nævnet besluttede samtidig at tilkende en a conto erhvervsevnetaberstatning baseret på 50 pct. erhvervsevnetab. Nævnet lagde afgørende vægt på, at ansøger var tilkendt førtidspension alene som følge af overfaldet

Hvis personskaden er omfattet af såvel arbejdsskadesikringsloven og offererstatningsloven, tilkender nævnet den difference, der måtte være imellem udmåling af erstatning for erhvervsevnetab efter henholdsvis erstatningsansvarsloven og arbejdsskadesikringsloven, såfremt erstatningen efter sidstnævnte lov er mindre end efter erstatningsansvarsloven.

7.16 ERSTATNINGSANSVARSLovens §§ 6-7 – FASTSÆTTELSE AF ERHVERVSEVNETABSERSTATNING

7.16.1 Fastsættelse af årsløn

Efter erstatningsansvarslovens § 6 fastsættes erstatning for tab af erhvervsevne blandt andet på grundlag af ansøgers årsløn. Årslønnen fastsættes i medfør af samme lovs § 7, stk. 1, som ansøgerens samlede erhvervsindtægt i det år, der går forud for datoen for skadens indtræden. Årslønnen opgøres således ikke i kalenderåret, men fra datoen for tilskadekomsten og et år bagud.

Efter erstatningsansvarslovens § 7, stk. 2, kan årslønnen dog fastsættes skønsmæssigt, når særlige indtægts- eller ansættelsesforhold eller andre særlige forhold har gjort sig gældende.

I nævnets årsberetning for 2008, afsnit 7.12, findes en gennemgang af nævnets praksis for fastsættelse af erhvervsevnetaberstatning til meget unge personer (16-17 år). Det fremgår heraf, at nævnet ved disse unge hyppigt tager udgangspunkt det kapitalbeløb, som nævnes i erstatningsansvarslovens § 8, det vil sige 380.500 kr. i 2012.

Som anført i årsberetningen for 2003, afsnit 7.9.1, har nævnet, hvis ansøgeren gennem længere tid kun har haft en vag tilknytning til arbejdsmarkedet, som udgangspunkt anvendt en standardårsløn på 165.000 kr. ved beregningen af erstatning for tab af erhvervsevne. Standardårslønnen kan ikke anvendes, hvis ansøger har en fast tilknytning til arbejdsmarkedet, heller ikke selv om ansøgers faktiske årsløn er lavere end standardårslønnen, jf. nærmere årsberetningen 2004, afsnit 7.9.1.

Nævnet besluttede i 2006, at nævnet hvert år skal fastlægge størrelsen af standardårslønnen.

Nævnet har herefter besluttet at forhøje standardårslønnen således:

210.000 kr. for sager, hvor straffelovsovertrædelsen er sket den 01-01-2006 eller senere.

220.000 kr. for sager, hvor straffelovsovertrædelsen er sket den 01-01-2008 eller senere.

225.000 kr. for sager, hvor straffelovsovertrædelsen er sket den 01-01-2009 eller senere.

230.000 kr. for sager, hvor straffelovsovertrædelsen er sket den 01-01-2010 eller senere.

235.000 kr. for sager, hvor straffelovsovertrædelsen er sket den 01-01-2011 eller senere.

240.000 kr. for sager, hvor straffelovsovertrædelsen er sket den 01-01-2012 eller senere.

245.000 kr. for sager, hvor straffelovsovertrædelsen er sket den 01-01-2013 eller senere.

7.17 ERSTATNINGSANSVARSLovens §§ 12-14 – ERSTATNING FOR BEGRAVELSESUDGIFTER OG ERSTATNING FOR TAB AF FORSØGER

Efter erstatningsansvarslovens § 12 skal den, som er erstatningsansvarlig for en andens død, betale erstatning for rimelige begravelsesudgifter og erstatning til den, som ved dødsfaldet har mistet en forsørger.

Nævnet anser op til 35.000 kr. for rimelige begravelsesudgifter. Særlige omstændigheder omkring dødsfaldet kan dog føre til, at der tilkendes et højere beløb.

”Rimelige begravelsesomkostninger” omfatter kun udgifterne til selve begravelsen, herunder annoncering, anlæg af gravsted og bispisning af følget. Nævnet udbetaler ikke erstatning for udgifter til gravstedsvedligeholdelse, sørgetøj og transport til følget.

Var afdøde hjemmehørende i udlandet, betaler nævnet udover "rimelige begravelsesomkostninger" dog også for afdødes – men ikke følgets – transport til udlandet.

Det er i almindelighed en betingelse for at få forsørgertabserstatning, at afdøde i enten faktisk eller retlig henseende var forsørger for ansøgeren på skadestidspunktet.

N.j.nr. 10-520-17747 Skadevolder blev dømt efter straffelovens § 237 for at have dræbt ansøgers samlever.

Afdødes forsørgelsesgrundlag var kontanthjælp. Da afdødes årsindkomst var lavere end 215.000 kr., tilkendte nævnet forsørgertabserstatning efter erstatningsansvarslovens § 13, stk. 1, 2. pkt., i alt 860.500 kr.

Nævnet fandt ikke, at der skulle ske nedsættelse af forsørgertabserstatningen, idet det fandtes godtgjort, dels at ansøger og afdøde havde haft fælles husholdning og fælles økonomi, dels at afdøde forud for sin død alene havde været på kontanthjælp i 3 år, hvorfor det ikke kunne udelukkes, at han ville være kommet tilbage på arbejdsmarkedet.

N.j.nr. 12-520-23055/23056 Ansøgerne var afdødes børn og søgte blandt andet om erstatning for tab af forsørger. Ansøgerne gjorde i den forbindelse gældende, at nævnet skulle lægge normalbidraget forhøjet med 100 pct. til grund ved beregningen af erstatningen, da deres afdøde mor havde været eneforsørger på drabstidspunktet.

Nævnet fandt det ikke dokumenteret, at afdøde havde været eneforsørger, da det fremgik af sagen, at ansøgerne på drabstidspunktet også havde en biologisk far. Den omstændighed, at faderen efterfølgende afgik ved døden, sås ikke at ændre herpå. Nævnet tilkendte herefter ansøgerne erstatning for tab af forsørger på baggrund af normalbidraget.

I **n.j.nr. 12-520-21868** var der ikke tale om, at afdøde i faktisk henseende var forsørger for ansøgerne på skadestidspunktet:

Afdøde, som kom fra Iran, var fra 2003 bosat i Norge, hvor han ifølge det oplyste hver måned havde sendt 5.000 norske kr. til sine forældre i hjemlandet. Afdøde flyttede i 2009 til Danmark, hvor hans søskende boede, og den månedlige forsørgelse skulle ifølge ansøgerne have fortsat, når ansøger begyndte at tjene penge i Danmark. Da forsørgelsen af forældrene var foregået ved hjælp fra private personer, kunne der ikke fremskaffes dokumentation for den løbende forsørgelse.

Nævnet afslog ansøgning om forsørgertabserstatning. Nævnet lagde navnlig vægt på, at der ikke forelå dokumentation for selve kravet, herunder dokumentation for, at der havde været tale om faktisk forsørgelse. Derudover blev det tillagt vægt, at forsørgelsen ifølge det oplyste ophørte ca. 8 måneder inden, at afdøde afgik ved døden.

Se også sagen omtalt i afsnit 7.22 om efterladte godtgørelse samt afsnit 7.18 nedenfor om overgangsbeløb.

7.18 ERSTATNINGSANSVARSLovens § 14 A - OVERGANGSBELOEB

Ved dødsfald tilkommer der en efterladt ægtefælle eller samlever et overgangsbeløb. Efterlader afdøde sig hverken ægtefælle eller samlever, kan overgangsbeløbet, når særlige omstændigheder taler derfor, i stedet tilkendes en anden efterladt person.

Beløbet vil også kunne udbetales til forældre til større hjemmeboende børn, der bidrog til husholdningen, eller f.eks. til en søster eller bror, som i mange år har haft fælles bolig og husholdning m.v. med afdøde.

Nævnet afslog i **n.j.nr. 12-520-21868** at tilkende et overgangsbeløb til afdødes forældre:

Afdøde var bosat i Danmark, og forældrene boede i Iran. På tidspunktet for dødsfaldet havde de således ikke fælles bopæl eller husholdning.

Se også sagen omtalt i afsnit ovenfor om forsørgertabserstatning og afsnit 7.22 om efterladte godtgørelse.

Overgangsbeløbet ydes som en standardiseret kompensation for de forskellige uforudsete og mere eller mindre dokumenterbare udgifter, der som regel vil være forbundet med en ægtefælles eller samlevers død, f.eks. flytteudgifter, udgifter til bistand i hjemmet, begravelsesudgifter m.v. Udbetales der overgangsbeløb, kan den pågældende ikke tillige kræve erstatning for begravelsesudgifter, jf. sidste pkt. i bestemmelsen.

7.19 ERSTATNINGSANSVARSLovens § 16 – RENTER

Efter erstatningsansvarslovens § 16, stk. 1, kan godtgørelse og erstatning kræves betalt 1 måned efter, at skadevolderen har været i stand til at indhente de oplysninger, der er fornødne til bedømmelse af erstatningens størrelse. Efter stk. 2 forrentes beløbet fra det tidspunkt, hvor det kan kræves betalt efter stk. 1, med en årlig rente, der svarer til den fastsatte referencesats med et tillæg på 7 pct.³

Erstatningsansvarslovens § 16, stk. 2, fortrænger rentelovens § 3, stk. 1-3, men ikke stk. 4.

Rentelovens § 3 har følgende ordlyd:

”§ 3. Rente skal betales fra forfaldsdagen, hvis denne er fastsat i forvejen.

³ Pr. 01-03-2013 er rentesatsen steget til referencesatsen med tillæg af 8 pct., jf. lov 1244 af 18-12-2012.

Stk. 2. I andre tilfælde skal der betales rente, når der er gået 30 dage efter den dag, da fordringshaveren har afsendt eller fremsat anmodning om betaling. Skyldneren skal ikke betale rente for det tidsrum, der ligger forud for modtagelsen af anmodningen.

Stk. 3. Uanset stk. 1 og 2 skal der tidligst betales rente, når der er gået 30 dage efter den dag, hvor skyldneren var i stand til at indhente de oplysninger, som må anses for nødvendige for at bedømme kravets berettigelse og størrelse.

Stk. 4. Uanset stk. 2 og 3 skal der senest betales rente fra den dag, da fordringshaveren begyndte retsforfølgning til betaling af gælden.

Stk. 5. Hvor særlige forhold begrunder det, kan retten bestemme, at rente skal betales fra et tidligere eller senere tidspunkt. Ved fordringer i henhold til aftaler som nævnt i § 1, stk. 4, 3. pkt., kan retten dog alene bestemme, at rente skal betales fra et tidligere tidspunkt.”

7.20 ERSTATNINGSANSVARSLovens § 18

Bestemmelsen i erstatningsansvarslovens § 18 fastslår, i hvilket omfang krav på erstatning og godtgørelse kan overføres til andre ved aftale eller arv, ligesom bestemmelsen fastlægger, hvordan kravene er stillet i formueforholdet mellem ægtefæller. Det følger bl.a. af bestemmelsen, at krav på erstatning og godtgørelse i tilfælde af skadelidtes død falder i arv til skadelidtes arvinger⁴.

Hvis skadelidte dør, inden et krav på f.eks. godtgørelse for varigt mén eller erstatning for erhvervsevnetab er anerkendt eller fastslået ved dom eller af Erstatningsnævnet, kan der dog efter omstændighederne ske nedsættelse af erstatningen eller godtgørelsen under henvisning til skadelidtes korte levetid.

Der sker normalt ikke nedsættelse af erstatningen ved dødsfald senere end ca. 3 år efter tilskadekomsten, jf. herved U 2005.2390 H, hvor skadelidte afgik ved døden ca. 5½ år efter tilskadekomsten.

N.j.nr. 09-520-14273 Ansøger, som var kommet til skade i oktober 2008, havde søgt om godtgørelse for varigt mén samt erstatning for tab af erhvervsevne.

Ansøger afgik ved døden i juli måned 2012, få dage forinden Arbejdsskade styrelsen afgav en udtalelse i sagen. Arbejdsskade styrelsen vurderede ansøgers varige mén til 15 pct. og erhvervsevnetabet til 50 pct.

⁴ Erstatningsansvarslovens § 18, stk. 2, indeholdt tidligere en bestemmelse, hvorefter krav om godtgørelse for personskade først faldt i arv, når det var anerkendt eller gjort gældende ved sagsanlæg eller under en straffesag ved kravets fremsættelse i retten eller i et anklageskrift eller en stævning, der var indleveret til retten. Denne bestemmelse er imidlertid ophævet med virkning fra den 23. januar 2003. Sådanne godtgørelseskrav falder således nu som udgangspunkt i arv fra samme tidspunkt som krav på erstatning for økonomisk skade i anledning af personskade, dvs. uanset om skadelidte har gjort kravet gældende inden sin død.

Henset til at der var forløbet 3 år og 9 måneder fra tilskadekomsten til ansøgers død, fandt nævnet ikke, at der var grundlag for at nedsætte godtgørelsen/erstatningen.

N.j.nr. 11-520-19394 Ansøger, der var blevet slået med en flaske og havde mistet sit ene øje, havde indgivet en ansøgning blandt andet om erstatning for tabt arbejdsfortjeneste og godtgørelse for svie og smerte. Nævnet anså forholdet for omfattet af offererstatningsloven og anmodede om dokumentation for ansøgers krav. Ansøger afgik herefter ved døden. Efter dødsfaldet søgte ansøgers advokat om blandt andet godtgørelse for varigt mén. Henset til, at der var søgt om erstatning og godtgørelse forud for dødsfaldet, fandt nævnet, at kravet faldt i arv til ansøgers bo, og at der således kunne tilkendes godtgørelse for varigt mén. Idet ansøger var afgået ved døden 1 år og 2 måneder efter tilskadekomsten, besluttede nævnet at nedsætte godtgørelsen med 1/3.

7.21 ERSTATNINGSANSVARSLovens § 26 – TORTGODTGØRELSE OG KRÆNKELSESGODTGØRELSE

7.21.1 Frihedsberøvelse

Efter erstatningsansvarslovens § 26, stk. 1, skal den, der er ansvarlig for en retsstridig krænkelse af en andens frihed, fred, ære eller person, betale den forurettede godtgørelse for tort. Det vil normalt være en forudsætning, at frihedsberøvelsen kan henføres under straffelovens § 261. Nævnet kan fra sin praksis om tortgodtgørelse som følge af frihedsberøvelse nævne følgende sager fra 2012:

N.j.nr. 11-520-20394 5 skadevoldere blev dømt for overtrædelse af straffelovens § 245, stk. 1, (grov vold), § 244 (vold) samt § 260, stk. 1, (ulovlig tvang) for i forening at have tilbageholdt en 16-årig ansøger i et hus igennem mange timer. Retten lagde til grund, at ansøger ikke var indespærret under sit ophold i huset. Dørene var ikke låst, og der var ingen fysiske hindringer for, at han kunne forlade stedet, men skadevolderne tvang ham til at blive under angivelse af, at der stod 2 vagter udenfor, og at det ville blive meget værre, hvis han forlod huset. Under opholdet blev ansøger slået og sparket, herunder med trommestikker, og 2 af skadevolderne truede med at skyde ham, samtidig med at der blev stillet patroner op foran ham. Til sidst fik ansøger tape for munden og blev tvunget ud i en skov, hvor han blev efterladt.

Skadevolderne blev idømt henholdsvis 3, 4 og 6 måneders fængsel. Bistandsadvokaten søgte bl.a. om 20.000 kr. i tortgodtgørelse.

Nævnet tilkendte efter en konkret vurdering af sagen, herunder den langvarige tilbageholdelse, den udøvede vold, truslerne og ansøgers unge alder, ansøger 15.000 kr. i tortgodtgørelse.

N.j.nr. 12-520-22085 Skadevolderne havde opsøgt ansøger i sit hjem, hvor de beordrede ham til at lægge sig i en hundekurv. Herefter tildelte de

ham adskillige knytnæveslag i ansigtet og spark mod kroppen og i ansigtet. Skadevolderne blev ved retten idømt mellem 60 dages og 10 måneders fængsel for overtrædelse af bl.a. straffelovens § 244 (vold).

Ansøger søgte om godtgørelse efter erstatningsansvarslovens § 26, stk. 1. Nævnet afslog ansøgningen herom med den begrundelse, at volden ikke var sket under så krænkende, ydmygende eller hånende omstændigheder, at nævnet kunne tilkende ansøger godtgørelse for tort, uanset at ansøger under voldsudøvelsen blev placeret i en hundekurv. Nævnet lagde bl.a. vægt på, at der ikke havde været tale om frihedsberøvelse.

Nævnet afslog endvidere krænkelsgodtgørelse efter erstatningsansvarslovens § 26, stk. 3. Nævnet lagde i den forbindelse vægt på, at skadevolderne alene blev idømt mellem 60 dages og 10 måneders fængsel for overtrædelse af straffelovens § 244. På den baggrund fandt nævnet ikke, at voldens karakter og omfang – herunder størrelsen af de straffe, som skadevolderne blev idømt – berettigede til krænkelsgodtgørelse.

N.j.nr. 12-520-24154 3 skadevoldere blev dømt for at have udsat ansøger for frihedsberøvelse samt afpresning, idet de opsøgte ham og tvang ham ind i deres bil, hvorefter de kørte rundt med ham i 4 timer og tvang ham til at betale dem 20.000 kr. Retten lagde til grund, at ansøger i den forbindelse blev truet samt tildelt et knytnæveslag, samt at han, efter at have betalt pengene, blev efterladt i en opgang i et boligområde.

Skadevolderne blev idømt henholdsvis 5 og 3 års fængsel for overtrædelse af straffelovens § 261, stk. 2, jf. stk. 1, (frihedsberøvelse) og § 286, stk. 1, jf. § 281, stk. 1, (afpresning af særlig grov beskaffenhed) samt for andre forhold, herunder vold og røveri. Spørgsmålet om tortgodtgørelse blev ikke behandlet ved straffesagen.

Nævnet tilkendte ansøger 15.000 kr. i godtgørelse for tort og lagde vægt på, at han havde været tilbageholdt i ca. 4 timer og under tilbageholdelsen havde været udsat for afpresning samt vold i mindre omfang.

7.21.2 Forbrydelser mod kønssædeligheden mv.

Efter erstatningsansvarslovens § 26, stk. 2, skal det ved fastsættelsen af tortgodtgørelsen tillægges vægt, at krænkelsen er begået ved en forbrydelse, der har indebåret en overtrædelse af bestemmelser i straffelovens kapitel 23 (forbrydelser i familieforhold) eller 24 (forbrydelser mod kønssædeligheden). Bestemmelsen blev indsat i erstatningsansvarsloven ved lov nr. 463 af 07-06-2001. Lovændringen tog bl.a. sigte på at fordoble det hidtidige godtgørelsesniveau i sædelighedssager, begået den 01-07-2002 og senere, således at udgangspunktet ved udmåling af godtgørelse for tort ved fuldbyrdet voldtægt nu er 60-70.000 kr. og omkring det halve ved forsøg på voldtægt.

Den senere lovændring af offererstatningsloven ved lov nr. 412 af 09-05-2011, hvorved bl.a. lovens § 10 og § 13 blev ændret, byggede på en rapport fra december 2010 fra en arbejdsgruppe om en styrket indsats overfor ofre for forbrydelser. Arbejdsgrup-

pen havde bl.a. overvejet, om der burde ske ændringer af erstatningsansvarslovens regler med henblik på yderligere at forhøje de beløb, der i praksis udmåles for tortgodtgørelse. Arbejdsgruppen fandt ikke grundlag herfor. Arbejdsgruppen lagde herved bl.a. vægt på, at tortgodtgørelsesbeløbene i Danmark ikke afviger væsentligt fra godtgørelserne i Sverige og Norge. Justitsministeriet tilsluttede sig arbejdsgruppens overvejelser og anbefalinger. Ministerens lovforslag, som blev vedtaget af Folketinget uden ændringer, indeholdt således ikke bestemmelser eller henstillinger om ændring af niveauet for tortgodtgørelse. Niveauet for tortgodtgørelse i voldtægtssager har i april 2012 været behandlet i Højesteret, der i U.2012.2297H bl.a. udtalte: "Højesteret finder ikke grundlag for at ændre det almindelige niveau for tortgodtgørelse og stadfæster derfor dommens bestemmelser på dette punkt".

Godtgørelsen i de enkelte sager fastsættes ud fra en vurdering af de konkrete omstændigheder i hvert enkelt tilfælde. Nævnet lægger i den forbindelse blandt andet vægt på karakteren af de seksuelle krænkelser, den anvendte tvang eller vold, varigheden af forbrydelsen, hvor forbrydelsen er sket, om der har medvirket en eller flere gerningsmænd, og – hvis der er tale om forsøg – hvor fremskredent forsøget har været.

I andre sædelighedssager end voldtægt og forsøg på voldtægt fastsættes godtgørelsen mere skønsmæssigt, men under hensyn til de samme momenter, der er anført ovenfor.

N.j.nr. 12-520-23035 Ansøger var i en alder af 11 år blevet udsat for seksuelle krænkelser af 2 14-årige skadevoldere. Forholdet kunne dog ikke henføres til straffelovens § 216 (voldtægt). Der var oplysninger i sagen om, at ansøger havde ønsket en form for kæresteforhold med de 2 skadevoldere, der dog udelukkende ønskede et seksuelt samkvem med ansøger. Forholdene fandt sted i skolens frikvarterer, hvor skadevolderne havde hentet ansøger i skolegården og trukket hende med ud i skoven, der grænsede op til skolen, hvor krænkelserne havde fundet sted.

Ansøger søgte om godtgørelse for tort på 80.000 kr. Nævnet tilkendte ansøger 70.000 kr., idet nævnet sammenholdt karakteren af de begåede seksuelle krænkelser med det faktum, at forholdene var blevet begået ved flere lejligheder af 2 mindreårige skadevoldere i forening.

Se også sagen omtalt i afsnit 7.9 om regres.

N.j.nr. 12-520-23595 Ansøger blev over en periode på omkring 1 år og 8 måneder, fra hun var 3 til 4 år, udsat for meget grove seksuelle krænkelser af sin far. Faderen havde bl.a. flere gange slikket på hendes kønsdele og onaneret til sædafgang ud over hende, gennemført anale samlejer med hende, tisset ud over ansøgers nøgne krop, tvunget ansøger til at sutte og slikke på hans erigerede lem mv. Faderen havde herudover taget ikke under 236 fotografier og optaget ikke under 10 filmsekvenser i forbindelse med, at han havde krænket ansøger seksuelt. Over halvdelen af disse film og fotografier havde faderen udbredt via internettet på pædofile platforme og chats, via mail samt én gang ved livestreaming via webcam.

I visse tilfælde havde faderen krænket ansøger på særlige måder på opfordring fra brugerne på de pædofile platforme og chats. Faderen havde herudover opfordret brugerne på de pædofile platforme og chats til yderligere at udbrede filmene og fotografierne af ansøger på internettet.

Retten idømte ansøgers far 8 års fængsel for overtrædelse af straffelovens § 210, stk. 3, jf. stk. 1, § 224, jf. § 222, stk. 2, og til dels stk. 3, samt § 232, § 230, § 253, stk. 1 og stk. 1 og § 264 d.

Ansøger tilkendtes ved retten godtgørelse for tort på 150.000 kr. Der var tale om et retskrav, da faderen bestred kravets størrelse. Nævnet tilkendte herefter ansøger godtgørelse i overensstemmelse med dommen, jf. offerstatningslovens § 11 a, stk. 1.

N.j.nr. 12-520-24207 Skadevolder, som var ansøgers stedfar, blev af retten straffet med fængsel i 6 ½ år for overtrædelse af bl.a. straffelovens § 222, stk. 2, jf. stk. 1, jf. til dels § 224, § 223, stk. 1, jf. til dels § 224, og § 232, ved i en periode på 9 år, hvor ansøger var ca. 9 år til ca. 18 år, adskillige gange at have haft samleje og anden kønslig omgængelse med ansøger. Ansøger havde i retten krævet 150.000 kr. i godtgørelse. Skadevolder anerkendte kravet. Nævnet tilkendte ansøger godtgørelse i overensstemmelse med kravet. Nævnet lagde vægt på overgrebenes omfang, karakter og grovhed.

N.j.nr. 12-520-24376 m.fl. Skadevolder blev dømt for en række seksuelle overgreb, herunder overfor de 4 ansøgere. Skadevolder blev dømt for overtrædelse af straffelovens § 210, stk. 1 og 3, § 216, stk. 1 og 2 og § 222, stk. 2, jf. stk. 1, jf. til dels § 224 og jf. § 225.

Ansøgerne søgte om godtgørelse for tort. Skadevolder havde anerkendt størrelsen af ansøgernes krav, men retten tilkendte et mindre beløb end påstået. Nævnet fulgte rettens bestemmelse om godtgørelse:

En ansøger, som skadevolder i en periode på 6 år blandt andet havde udsat for vaginale og anale samlejer, slikket i skridtet, formået til at sutte på sit lem samt ført en dildo op i ansøgers skede, blev tilkendt 200.000 kr.

En ansøger, som skadevolder gennem 9-10 år blandt andet havde formået til at sutte på sit lem og udsat for anale samlejer, herunder mens ansøger var bundet, blev ligeledes tilkendt 200.000 kr.

Endvidere blev en ansøger, som skadevolder i en periode på 5 år blandt andet havde udsat for anale samlejer samt formået at sutte på sit lem, tilkendt 150.000 kr.

Endelig blev en ansøger, som skadevolder i en periode på 2 år og 7 måneder havde udsat for seksuelle overgreb i form af forsøg på samleje samt berøring omkring skeden med sit lem, blev tilkendt 75.000 kr.

N.j.nr. 12-520-21967 Ansøger var på vej hjem fra fest, da hun blev passet op af skadevolder. Han tog kvælertag på hende og tvang hende ned i knæ. Hun var herefter udsat for andet kønsligt overgreb end samleje, idet han tvang hende til oralsex. Efter kort tid råbte et vidne dem an, og skadevolderen løb fra stedet. Det lykkedes ikke politiet at finde skadevolderen. Ansøgers advokat søgte på vegne af ansøger om godtgørelse på 50.000 kr.

Nævnet tilkendte ansøger 30.000 kr. Nævnet lagde vægt på overgrebets karakter og grovhed samt på den i øvrigt gældende praksis på området.

N.j.nr. 12-520-23740 m.fl. Sagerne drejede sig om samme ansøger på 13 år, men der var 3 forskellige skadevoldere på henholdsvis 31 år, 30 år og 19 år. Skadevolderne blev af byretten fundet skyldige i overtrædelse af straffelovens § 225, jf. § 222, stk. 1, ved at have haft seksuelt samkvem med ansøger. Skadevolderne blev idømt betinget fængsel på henholdsvis 3 måneder, 30 dage og 60 dage. Retten lagde i den forbindelse vægt på, at der i alle 3 tilfælde havde været tale om kærestelignende forhold, samt på skadevoldernes gode personlige forhold. Alle 3 skadevoldere var klar over ansøgers alder.

Ansøger havde oplyst, at alt var foregået frivilligt, og at det var ham, der oftest havde taget kontakt til skadevolderne.

Ansøger søgte herefter nævnet om godtgørelse for tort. Nævnet tilkendte efter en konkret vurdering af sagerne ansøger godtgørelse i alle 3 sager på henholdsvis 10.000 kr. for det ene forhold og 5.000 kr. for hver af de 2 andre forhold.

N.j.nr. 11-520-20507 Ansøger havde søgt om godtgørelse for tort, i alt 20.000 kr. Skadevolder havde oprettet en profil af ansøger på et datingsite på internettet. Her havde skadevolder lagt fotos op af ansøger samt pornofilm af kortere varighed. Pigens ansigt på filmene var sløret, men henset til hele set-up'et samt profiltæksten, var der ingen tvivl om, at der skulle drages en parallel mellem ansøger og pigen på filmene. Skadevolder blev i retten idømt 20 dages ubetinget fængsel for overtrædelse af straffelovens § 232 om blufærdighedskrænkelse.

Nævnet besluttede at tilkende ansøger 10.000 kr. i tortgodtgørelse. Selvom der var tale om en alvorlig krænkelse af ansøgers blufærdighed, var ansøger ikke blevet fysisk forulempet ved hændelsen. Der havde således ikke været nogen form for berøring eller fastholdelse af ansøger.

N.j.nr. 12-520-21971 Skadevolder blev i byretten idømt 10 dagbøder på hver 500 kr. for overtrædelse af straffelovens § 232 (blufærdighedskrænkelse) ved igennem nøglehullet på døren til badeværelset at have optaget film og billeder af ansøger, som på gerningstidspunktet var 14 år gammel.

Ansøger søgte om tortgodtgørelse på 42.500 kr.

Selvom skadevolder udelukkende blev idømt en bødestraf, fandt nævnet, henset til at der var tale om en 14-årig pige, at forholdet var så groft, at ansøger blev tilkendt en tortgodtgørelse på 10.000 kr.

Nævnet kan også tilkende tortgodtgørelse for hårafklipping:

N.j.nr. 12-520-23336 Skadevolder blev i landsretten idømt 5 måneders ubetinget fængsel bl.a. for overtrædelse af straffelovens § 244 ved at have tildelt ansøger et slag i ansigtet med flad hånd, for herefter at sætte sig ovenpå ansøger, imens han holdt ansøgers arme fast med sine ben. Herefter slog skadevolder igen flere gange ansøger i ansigtet med flad hånd og tog kvælertag på hende. Herpå trak han ansøger ved håret rundt i lejligheden og tog en saks, som han brugte til at klippe store dele af ansøgers hår af med.

Ansøger søgte bl.a. om tort opgjort til 40.000 kr. for det afklippede hår. Nævnte tilkendte med henvisning til praksis 5.000 kr. i godtgørelse for tort.

N.j.nr. 12-520-23904 Skadevolder blev idømt 1 års ubetinget fængsel for overtrædelse af straffelovens § 245, stk. 1, jf. § 247, stk. 1, § 261, stk. 1, § 266, § 123 samt § 276. Retten fandt det bevist, at skadevolder blandt andet havde sparket ansøger i hovedet samt fastholdt ansøger og skåret dele af hendes hårpragt af. Skadevolder havde endvidere frihedsberøvet og truet ansøger på livet. Ansøger søgte om blandt andet om 7.500 kr. i godtgørelse for tort.

Nævnet tilkendte tort som ansøgt. Nævnet lagde vægt på, at der var tale om frihedsberøvelse, at ansøger havde fået skåret dele af sin hårpragt af, og at ansøger i forbindelse med truslerne havde fået revet sit tøj af.

7.21.3 Erstatningsansvarslovens § 26, stk. 3, - krænkesgodtgørelse

Bestemmelsen om krænkesgodtgørelse findes i erstatningsansvarslovens § 26, stk. 3. Efter denne bestemmelse skal den, der er ansvarlig for en retsstridig krænkelse af en anden, i tilfælde, hvor der ikke er lidt tort, jf. § 26, stk. 1, dog betale den forurettede en godtgørelse, såfremt krænkelseren er begået ved en forbrydelse, der har indebåret et særligt groft angreb mod en andens person eller frihed. Krænkesgodtgørelse ydes således i de grænsetilfælde, hvor forbrydelsen ikke direkte har været egnet til at krænke offerets selv- og æresfølelse, og hvor der derfor ikke ydes godtgørelse for tort, men hvor forbrydelsen desuagtet er af en sådan karakter, at den generelt set er egnet til at skabe meget betydelig angst og længerevarende psykiske belastninger for offeret.

Kravet om forholdets grovhed kræver lidt forenklet, at forholdet er sket ved et *forsættigt særligt groft angreb*, der har medført eller været egnet til at medføre *alvorlig*

utryghed og angst hos offeret. Ved vold er det en forudsætning, at *der er anvendt våben*, eller at der har været tale om vold *gennem længere tid*. Kravet om forbrydelsens grovhed indebærer endvidere, at forholdet også ved strafudmålingen skal betragtes som værende af grovere karakter. Det er således tillige en forudsætning, at forbrydelsen skal kunne medføre fængsel i omtrent 1 år eller derover. Det vil normalt også være en forudsætning, at volden har medført alvorlige skader. Dette fortolkes i nævnets praksis som skader, der har medført egentlige varige mén, der kan fastsættes til en méngrad på mindst 5 pct., eller en sygeperiode på 3 måneder eller derover.

Bestemmelsen er nærmere omtalt i nævnets beretning for 2007, afsnit 7.17.

Fra nævnets afgørelser i 2012 om krænkelsergodtgørelse kan nævnes:

N. j. nr. 11-520-20242 Ansøger var af sin kæreste blevet udsat for § 245-vold, der karakteriseredes som mishandling under særligt skærpene omstændigheder. Anklagemyndigheden rejste ikke tiltale for drabsforsøg, men ifølge de lægelige oplysninger i sagen ville ansøger være død som følge af blodtab, hvis hun ikke var kommet under behandling. Skadevolder blev idømt tidsubestemt anbringelse på en psykiatrisk institution. Ansøger blev ved overfaldet skåret i ansigtet med en kniv, så hun mistede næsen, venstre øre og det meste af højre øre. Hun var desuden blevet slået over knæene med en rørtang eller lignende tungt værktøj og havde pådraget sig skader i munden efter at være blevet skåret her. Voldsforløbet havde indebåret elementer af frihedsberøvelse, uanset at der skete frifindelse for overtrædelse af straffelovens § 261, stk. 2. Omkring 1 år efter overfaldet var ansøger fortsat i et plastickirurgisk forløb, der sigtede på at rekonstruere hendes næse og ører.

Erstatningsnævnet tilkendte ansøger en godtgørelse på 50.000 kr. Det er ikke i nævnets afgørelse præciseret, om der er tale om en godtgørelse efter § 26, stk. 1 og/eller stk. 3.

N.j.nr. 11-520-20918 Ansøger var på arbejde i en bagerbutik, da hun blev udsat for røveri. Røveren truede ansøger med en kniv, men rørte hende ikke fysisk. Gerningsmanden blev ikke fundet. Ansøger sygemeldte sig efter røveriet og kom ikke i arbejde igen, før hun ca. et halvt år senere gik på efterløn.

Ansøger søgte om krænkelsergodtgørelse ved nævnet. Nævnet gav dog afslag på godtgørelse, da et røveri af denne karakter typisk straffes med under 1 års fængsel. Nævnet henviste i den forbindelse til U2005.3134 Ø (TfK 2005.672/1), TfK 2006.710 og TfK 2008.101, hvor lignende røverier blev straffet med 8 måneders fængsel.

N.j.nr. 12-520-22587 m.fl. Ansøgerne var 3 søstre, der over en periode på 8 år jævnligt og gentagne gange blev udsat for grov vold af deres far. Ansøgerne var henholdsvis 9, 7 og 5 år gamle, da volden begyndte. I løbet af de 8 år havde faderen slået ansøgerne med knyttet og flad hånd i ansigtet og på kroppen, slået ansøgerne med et bælte med bæltespændet på kroppen, sparket ansøgerne i hovedet og på kroppen og revet ansøgerne i

håret. Østre Landsret idømte faderen en samlet straf på 8 måneders fængsel for overtrædelse af straffelovens § 245.

Nævnet fandt, at ansøgerne ikke var berettigede til krænkelsesgodtgørelse. Nævnet henviste i den forbindelse til forarbejderne til erstatningsansvarslovens § 26, stk. 3, hvoraf det fremgår, at forbrydelsens grovhed skal afspejle sig i strafudmålingen, således at det som udgangspunkt er en betingelse for tilkendelse af krænkelsesgodtgørelse, at forbrydelsen har medført en straf på 1 års fængsel eller derover.

7.22 ERSTATNINGSANSVARSLovens § 26 A – GODTGØRELSE TIL EFTERLADTE

Bestemmelsen, der er gældende for skader sket den 23-01-2003 og senere, er nærmere omtalt i årsberetningerne for 2003, afsnit 7.13 og 2004, afsnit 7.14.

Godtgørelse til efterladte ved dødsfald i medfør af erstatningsansvarslovens § 26 a kommer kun på tale ved dødsfald, der er forvoldt forsætligt eller ved grov uagtsomhed. Bestemmelsen vil derfor typisk finde anvendelse i tilfælde, hvor dødsfaldet er forvoldt ved overtrædelse af straffelovens § 237 (manddrab), § 246 (grov vold med døden til følge) eller eventuelt § 252 (forsætlig fareforvoldelse).

Er dødsfaldet forvoldt ved overtrædelse af straffelovens § 237, er udgangspunktet, at der skal betales godtgørelse. Er døden derimod forvoldt ved overtrædelse af straffelovens § 246 eller § 252, afhænger det af en konkret vurdering af karakteren af tiltaltes handling og den lidelse eller krænkelse, som derved er påført de efterlevende, om der skal betales godtgørelse. Der kan i den forbindelse lægges vægt på, om dødsfaldet er forvoldt på en særlig brutal eller krænkende måde, om afdøde har været udsat for omfattende vold eller seksuelle krænkelse inden døden, eller om døden er forvoldt på en særlig pinefuld måde. Det kan også indgå i vurderingen, hvor "tæt" de efterladte har været på begivenhederne. Har et barn f.eks. været til stede i forbindelse med drabet på en af sine forældre, kan dette i sig selv tale for tilkendelse af godtgørelse eller en forhøjelse af denne.

Udgangspunktet for godtgørelsens størrelse ved forsætligt drab er 100.000 kr.

N.j.nr. 12-520-24160 Ansøger var mindreårig, da skadevolder dræbte hans mor. Skadevolder blev udover drabet også dømt for usømmelig omgang med liget, idet skadevolder transporterede liget til et skovområde, hvor han begravede liget. Skadevolder blev idømt 12 års fængsel. Ansøger var ikke til stede, da skadevolder begik forbrydelsen.

Ansøger havde bl.a. søgt om godtgørelse med 120.000 kr. Nævnet fandt ikke, at der var oplyst sådanne ekstraordinære omstændigheder, at der kunne tilkendes et højere beløb end 100.000 kr.

Ved dødsfald som følge af grov uagtsomhed kan godtgørelsen fastsættes til et mindre beløb, idet det dog i lovens forarbejder forudsættes, at der ikke tilkendes helt bagatelagtige beløb.

Godtgørelsen kan udbetales til personer, der stod afdøde særlig nær. Det vil som udgangspunkt sige afdødes efterladte ægtefælle eller samlever, mindreårige børn, og, hvis afdøde var mindreårig, afdødes forældre.

N. j. nr. 11-520-21615 m.fl. En 13-årig dreng blev stukket ihjel. Drengen havde i nogle år boet hos nogle familiemedlemmer (drengens moster og hendes ægtefælle), som også var værger for ham. Familiemedlemmerne søgte om godtgørelse til efterladte. Nævnet tillagde det vægt, at familiemedlemmerne reelt havde fungeret som forældre for den 13-årige, men tillagde det samtidig vægt, at han kun havde boet hos dem i de seneste 3 år forud for drabet. Nævnet lagde også vægt på, at drengen var blevet anbragt på et opholdssted af kommunen 2 måneder før drabet. På den baggrund tilkendte nævnet familiemedlemmerne godtgørelse med hver 35.000 kr., svarende til ca. 1/3 af udgangspunktet på 100.000 kr.

Der kan også tilkendes godtgørelse til et ufødt barn. Ved mindreårige børn vil det som udgangspunkt være uden betydning, om barnet rent faktisk boede sammen med afdøde, og om barnet selv er i stand til at forstå de særlige omstændigheder omkring dødsfaldet, der begrunder godtgørelsen. Er der tale om mindreårige børn, som havde nået en vis alder, da dødsfaldet indtrådte, kræves dog efter praksis en vis kontakt mellem afdøde og den efterladte.

Hjemmeboende voksne børn vil som udgangspunkt også være omfattet af bestemmelsen.

N.j.nr. 12-520-22325 Forældrene fandt deres ældste søn liggende dræbt i det fælles hjem. De søgte blandt andet om godtgørelse til efterladte, hvilket nævnet imødekom, fordi den afdøde søn på 42 år havde boet hele sit liv sammen med forældrene.

N.j.nr. 12-520-23688 m.fl. Ansøgerne var forældre til afdøde og nedlagde i retten påstand om godtgørelse til efterladte. Retten tilkendte faderen og moderen henholdsvis 120.000 kr. og 100.000 kr.

Retten tillagde det vægt, at afdøde, der på drabstidspunktet var 43 år gammel, havde boet hjemme hos ansøgerne indtil 1992, hvor han flyttede ind på landbrugsejendommen ved siden af ansøgerne. Retten lagde videre vægt på, at afdøde havde drevet landbrugsejendommen i forening med sin far, hvorved de havde haft forbindelse med hinanden hver dag. Retten lagde endelig vægt på, at afdøde ikke havde haft selvstændig husholdning på ejendommen, men at han derimod dagligt spiste størstedelen af sine måltider hos ansøgerne. Baggrunden for, at faderen blev tilkendt en højere godtgørelse var, at faderen fandt sin afdøde søn morgenen efter drabet. I den forbindelse tillagde retten det vægt, at drabet var udført på en meget brutal og krænkende måde.

Da skadevolder bestred både kravet og dets størrelse, var kravet et retskrav, og nævnet ydede derfor godtgørelse som fastsat ved dommen, jf.

offererstatningslovens § 11 a, stk. 1, uden at foretage en nærmere prøvelse af kravet.

N.j.nr. 12-520-22073 Den 23-årige ansøger befandt sig i køkkenet hos sin mor, da moderen, som befandt sig i stuen, pludselig blev ramt af skud udefra. Hun afgik øjeblikkeligt ved døden. Ansøger søgte om godtgørelse under henvisning til, at hun havde et helt usædvanligt forhold til sin mor, da hun besøgte hende jævnligt, samt opfattede moderen som en veninde. Nævnet afslog ansøgningen. Nævnet tillagde det vægt i sin vurdering, at datteren ikke havde boet sammen med moderen i flere år. Nævnet tillagde det endvidere vægt, at det ifølge retspraksis på området ikke er tilstrækkeligt for at kunne statuere et helt usædvanligt forhold, at ansøgeren jævnligt besøgte moderen.

Nævnet afslog i **n.j.nr. 12-520-21868** at tilkende godtgørelse til afdødes forældre og søskende:

Afdøde, som oprindeligt kom fra Iran, var som 30-årig netop flyttet fra Norge til Danmark, hvor hans søskende havde fået opholdstilladelse. Nævnet fandt ikke, at den omstændighed, at afdødes søskende havde fået opholdstilladelse i Danmark, kunne føre til, at de skulle tilkendes efterladtegodtgørelse, ligesom nævnet ikke fandt, at det særlige tilknytningskrav i § 26 a kunne anses for opfyldt i forhold til afdødes forældre, der boede i Iran, da afdøde afgik ved døden.

Se også sagen omtalt i afsnit 7.17 om forsørgertabserstatning og afsnit 7.18 om overgangsbeløb.

Efter omstændighederne er også andre end ægtefælle, samlever, børn eller forældre omfattet af bestemmelsen i § 26 a. Dette forudsætter dog, at der har været et sådant særligt forhold mellem den pågældende og afdøde, at der må antages at være tale om en tilsvarende særlig følelsesmæssig belastning som følge af dødsfaldet. Det kan f.eks. være en søskende, der som voksen i mange år har haft fælles bolig og husholdning med afdøde.

7.23 FORÆLDELSE

Efter fristreglen i offererstatningslovens § 13 kan nævnet ikke behandle en ansøgning der er indgivet over 2 år efter, at lovovertrædelsen er begået, medmindre der foreligger særlige grunde. Der henvises herved nærmere til afsnit 7.7.

7.23.1 Særligt om forældelse i sager om seksuelle overgreb mod børn og unge mennesker

Nævnet behandlede i 2009 en række sager om overgreb mod børn og unge mennesker. Der var i alle sager tale om, at der var gået mange år fra overgrebene angaves

at have fundet sted, og indtil nævnet modtog en erstatningsansøgning. Der henvises således til nævnets årsberetning for 2009, afsnit 20.1.

BILAG 1 – OVERSIGT OVER FOREKOMSTEN AF DE ENKELTE STRAFFELOVS-OVERTRÆDELSER I 2012-2010

	2012	2011	2010
Strfl. §§ 119-121	93	90	108
Strfl. § 123	4	4	9
Strfl. § 210	10	17	17
Strfl. §§ 216-217	93	85	65
Strfl. § 218-221	12	11	9
Strfl. §§ 222-223 a	64	110	72
Strfl. § 224	39	49	42
Strfl. § 232	108	94	113
Strfl. § 237	52	72	89
Strfl. § 241	1	12	8
Strfl. § 244	1.370	1.355	1.345
Strfl. § 245	451	436	426
Strfl. § 246	4	10	10
Strfl. § 249	7	7	6
Strfl. § 252	9	24	16
Strfl. §§ 260-261	32	23	15
Strfl. § 262a	2	3	
Strfl. § 266	44	39	23
Strfl. § 276, § 291, § 293	16	12	17
Strfl. § 279	0	1	17
Strfl. § 281	4	6	6
Strfl. § 288	243	280	290
Strfl. I øvrigt	0	0	0
Andet	8	8	5
I alt	2.666 ⁵	2.748	2.708

⁵ Der er i 2012 indkommet 3.076 nye erstatningssager. Det er på 2.666 af disse sager registreret, hvilken straffelovs-overtrædelse sagen vedrører. At der ikke er registreret en straffelovsovertrædelse på alle 3.076 nye sager skyldes bl.a., at det i nogle tilfælde ikke er muligt på modtagelsestidspunktet at afgøre, hvilken straffelovsovertrædelse, erstatningssagen vedrører. Det gælder navnlig ansøgninger, der ved en fejl er sendt direkte til Erstatningsnævnet og ikke – i overensstemmelse med nævnets forretningsorden – gennem politiet, og hvor nævnet derfor ikke på ansøgningstidspunktet har modtaget de relevante akter fra straffesagen.

**BILAG 2 - OVERSIGT OVER TILKENDE ERSTATNINGER MV. I 2012-2010
FORDELT PÅ ERSTATNINGSPOSTER**

	2012	2011	2010
Svie og smerte	11.346.668	10.367.257	13.491.094
Helbredelsesudgifter	607.557	362.476	616.759
Tandbehandling	999.971	893.060	1.153.156
Personlige ejendele	674.599	456.470	610.635
Mistede kontanter	20.314	19.127	21.911
Tingsskade	500	3.197	18.281
Forlængelse af uddannelse/tab af skoleår	280.000	0	90.000
Transportudgifter	102.181	151.097	107.455
Tabt arbejdsfortjeneste	11.809.246	11.139.612	13.368.368
Begravelsesudgifter	338.324	267.597	465.346
Overgangsbeløb	144.500	713.500	817.000
Tort	9.828.119	11.006.750	10.454.075
Krænkelsergodtgørelse	408.000	320.000	705.000
Godtgørelse til efterladte	1.502.277	2.945.000	4.690.000
Lægeerklæring, betalt af ansøger/advokat	76.145	52.901	127.882
Varigt mén	19.321.778	14.059.345	16.457.496
Erhvervsevnetabserstatning	52.330.244	43.326.657	45.432.121
Varige helbredelsesudgifter	0	0	38.738
Tab af forsørger, ægtefælle	860.500	4.211.800	2.855.131
Tab af forsørger, børn	832.972	2.833.508	2.683.844
Advokatudgifter	2.109.748	1.263.068	2.173.934
Andet	122.210	935.745	86.719
I alt	113.715.853	105.328.170	116.464.945

Administrative udgifter i 2012-2010:

	2012	2011	2010
Gebyr til Arbejdsskadestyrelsen	599.600	428.449	920.800
Tandlægekonsulent	39.820	24.021	42.067
Lægekonsulenter	3.884	7.901	32.382
Erklæringer betalt af nævnet	1.331.859	1.104.302	1.018.732
Andet	10.235	23.486	8.167
I alt	1.985.398	1.588.159	2.022.148

Udbetalt i alt i 2012-2010:

	2012	2011	2010
Tilkendte erstatninger og godtgørelser	113.715.853	105.328.170	116.464.945
Administrative udgifter	1.985.398	1.588.159	2.022.148
I alt	115.701.251	106.916.329	118.487.093

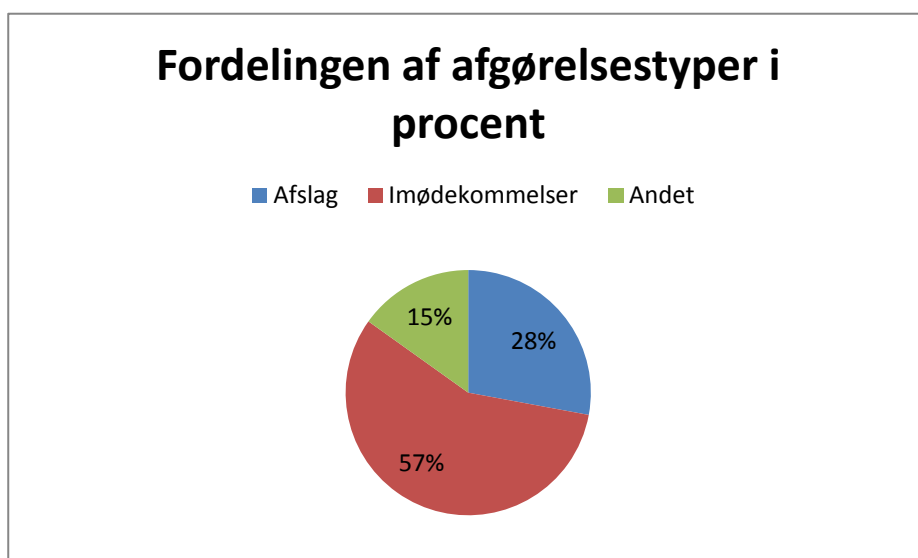
BILAG 3 - OPLYSNINGER OM TILKENDELSER OG AFSLAG I 2012

Erstatningsnævnet har i 2012 truffet 5.955 afgørelser, jf. afsnit 4.

I ca. 41 pct. af afgørelserne har nævnet i det væsentligste imødekommet ansøgers erstatningskrav ved den første afgørelse, mens nævnet i ca. 28 pct. af afgørelserne har meddelt afslag. Endvidere har nævnet i ca. 16 pct. af sagerne – typisk efter at have modtaget yderligere dokumentation for ansøgers krav – tilkendt yderligere erstatning. De sager, hvor nævnet har imødekommet ansøgningen eller genoptaget en tidligere afgørelse, udgør tilsammen ca. 57 pct. af de trufne afgørelser.

De øvrige ca. 15 pct. af de trufne afgørelser, hvor nævnet hverken har imødekommet eller afslået det fremsatte erstatningskrav, drejer sig bl.a. om tilfælde, hvor nævnet ikke har kunnet tage stilling til kravet på det foreliggende grundlag, og hvor nævnet derfor har afsluttet sagen med tilsagn om genoptagelse ved indsendelse af dokumentation eller lignende for kravet (ca. 13 pct.). Endvidere drejer det sig om sager, hvor nævnet har besluttet at henlægge en erstatningssag, f.eks. fordi ansøger har oplyst, at han eller hun ikke ønsker videre foretaget i sagen, eller fordi nævnet blot har meddelt aktindsigt i sagen efter anmodning fra ansøgeren (ca. 2 pct.)

Fordelingen af afgørelsestyper kan illustreres ved nedenstående figur:

BILAG 4 - OPLYSNINGER OM AFSLAGSGRUNDE I 2012

Blandt de afgørelser, hvorved nævnet har truffet afgørelse om afslag på erstatning, fordeler begrundelserne for afslagene sig som illustreret ved nedenstående figur:

